

MEZŐBERÉNY VÁROS

KULTURÁLIS KONCEPCIÓJA

2004-2009

TARTALOM

1.	BEVEZETŐ	3
2.	A KULTURÁLIS KONCEPCIÓ CÉLJA	4
3.	HELYZETELEMZÉS	4
3.1.	Demográfia	4
3.2.	Foglalkoztatottság	5
3.3.	MEZŐBERÉNY VÁROS KULTURÁLIS STRUKTÚRÁJA	6
3.3.1.	Önkormányzati intézmények	6
3.3.2.	Közművelődési tevékenységet is folytató non-profit szervezetek	7
3.3.3.	Egyházak	10
3.3.4.	Gyűjtemények	11
3.3.5.	Műemlékek, műemlék jellegű épületek	11
3.3.6.	Szobrok, emléktáblák, emlékművek, kopjafás emlékhelyek emlékoszlopok	11
3.3.7.	Természeti értékek	11
3.3.8.	Berényi Napok	11
3.3.9.	Médiák	12
3.3.10	Városi informatikai hálózat	13
4.	ÖNKORMÁNYZAT KÖZMŰVELŐDÉSI FELADATAI	14
4.1.	Önkormányzati közművelődési intézmények bemutatása	15
	Petőfi Sándor Művelődési Központ	15
	Városi Könyvtár	17
	Orlai Petrics Soma Muzeális Gyűjtemény	18
5.	ÖSSZEGZÉS	19
6.	A VÁROS KÖZMŰVELŐDÉSI FELADATAI ÉS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI	19
6.1.	Alapelvek	19
6.2.	A koncepció időszakában megvalósítandó feladatok	20
7.	A KÖZMŰVELŐDÉS FINANSZÍROZÁSÁNAK ALAPELVEI	21
8.	Mellékletek	22

MEZŐBERÉNY VÁROS KULTURÁLIS KONCEPCIÓJA (2004-2009) /Felülvizsgálat: 2007. március/

1. BEVEZETŐ

Az Országgyűlés 1997. december 9-i ülésnapján fogadta el a CXL. számú "A kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről" szóló törvényt.

Mezőberény Város kulturális koncepciója ezen törvény szellemiségének megfelelően készült .

A törvény bevezetője, mottója a koncepciónak:

"A kulturális örökséghez tartozó javak múltunk és jelenünk megismerésének pótolhatatlan forrásai, a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség egészének elválaszthatatlan összetevői; szellemi birtokbavételük minden ember alapvető joga. Az e fogalomkörbe tartozó értékek különös védelme, megőrzése és fenntartása, valamint a nyilvánosság számára történő széleskörű és egyenlő hozzáférhetővé tétele a mindenkori társadalom kötelezettsége.

Az információs társadalom és a demokratikus jogállam működésének alapfeltétele a könyvtári rendszer, amelyen keresztül az információk szabadon, bárki számára hozzáférhetőek. A könyvtári ellátás fenntartása és fejlesztése az állampolgárok és a társadalom egésze szempontjából szükséges, a könyvtári és információs szolgáltatás állami fenntartása stratégiai jelentőségű. A könyvtári rendszernek az állampolgárok érdekeit kell szolgálnia.

A nemzeti, nemzetiségi és etnikai kisebbségi kulturális hagyományok megőrzése, méltó folytatása, a közösségi és egyéni művelődés személyi, szellemi, gazdasági feltételeinek javítása, a polgárok életminőségét javító, értékhordozó tevékenységek, valamint az ezek megvalósulására létrejött intézmények és szervezetek működésének elősegítése a társadalom közös érdeke."

A koncepcióban a kultúra és közművelődés fogalmait és kifejezéseit az alábbi értelemben használjuk:

-Kultúra: (az UNESCO 1982-es párizsi határozata szerint) azoknak a különböző lelki, anyagi, értelmi és érzelmi sajátosságoknak az összessége, amelyek egy társadalmat, vagy társadalmi csoportot jellemeznek.

A fogalom nem csak a művészeteket, a tudományokat foglalja magába, hanem az életmódokat is, az ember alapvető jogait, az értékek, a hagyományok és hitek rendszerét.

A kultúra szerepe fontos a társadalmi integrációban, a gyakorlat intézményesítésében és az egyének együttműködésében, az emberek személyi fejlődésében, önállóságának kibontakozásában, készségeinek, jártasságainak, képességeinek és ismereteinek gyarapodásában, az életmód minőségének fokozásában.

Azt, hogy a kultúra pozitív vagy negatív értékei kerülnek-e túlsúlyba, mindenkor a művelődés, vagyis a kultúra elsajátítása és alkalmazása dönti el.

-Könyvtár: A kulturális törvényben meghatározott könyvtári dokumentumok rendszeres gyűjtését, feltárását, megőrzését és használatát biztosító szervezet.

-Közművelődési tevékenység: a polgárok iskolán kívüli, öntevékeny, önművelő, megismerő, kultúraelsajátító, művelődő és alkotó célú cselekvése, amely jellemzően együttműködésben, közösségekben valósul meg.

-Közösségi szintér: a helyi lakosság rendszeres vagy alkalmi közművelődési tevékenységének, a lakosság önszerveződő közösségeinek támogatása érdekében önkormányzati fenntartásban, önkormányzatok társulásában, vagy közművelődési megállapodás alapján működtetett, erre a célra alkalmassá tett és üzemeltetett, adott helyen rendszeresen működő intézmény vagy egyéb jogállású létesítmény (helyiség-együttes, épület).

-Közművelődési intézmény: a lakosság közösségi közművelődési tevékenységéhez erre a célra alapított, fenntartott, működtetett, megfelelő szakmai, személyi, infrastrukturális feltételekkel és alapító okirattal rendelkező költségvetési szerv vagy egyéb fenntartású intézmény.

-Muzeális intézmény: múzeum, a közérdekű muzeális gyűjtemény és a közérdekű muzeális kiállítóhely.

-Nyilvános könyvtári ellátás: a nyilvános könyvtárak által nyújtott szolgáltatások és az e szolgáltatások nyújtását elősegítő központi szolgáltatások összessége, amelyek biztosítják az állampolgár számára az információkhoz való szabad hozzáférést.

-Non-profit szervezetek: (egyesületek, alapítványok, stb.) biztosítják a társadalmi önszerveződés és érdekérvényesítés kereteit, alkalmat adnak a kisebb-nagyobb társadalmi csoportok különleges igényeinek megfelelő szolgáltatások kifejlesztésére, a nem profitcélú társadalmi innovációra és a társadalmi problémák közösségi (de nem állami) kezelésére.

-A település kulturális élete: azon művelődési tevékenységek, rendezvények, események, folyamatok összessége, a közművelődés intézményrendszere, és egyéb közösségi szervezetek, amelyek alkalmat kínálnak a város polgárainak az öntevékeny művelődésre, a kulturált szórakozásra és a szabadidő hasznos eltöltésére.

2. A KULTURÁLIS KONCEPCIÓ CÉLJA:

A helyzetelemzésre építve, a jelen igényeinek és a kulturális törvény adta feladatok ismeretében, a reális lehetőségek számbavételével meghatározni az önkormányzat szándékait, alapelveit és célkitűzéseit a kulturális élet jövőbeni feladatainak ellátására, a meglévő értékek megőrzésére, a hiányosságok pótlására, a város kulturális fejlődésének biztosítására.

3. HELYZETELEMZÉS

1989. március 1.-én városi rangot kapott MEZŐBERÉNY. Az Alföld dél-keleti, a közép-békési régió északi részén helyezkedik el. **A 244/2003.(XII. 18.) Kormányrendelet településünket a 3407. számú Békési kistérség- melynek részletes ismertetését az 5. sz. melléklet tartalmazza-részévé nyilvánította.**

A megye – országos összehasonlításban – a földrajzi, gazdasági és demográfiai mutatói szerint a hátrányos helyzetű területek közé sorolható. Csökkenő lélekszám, előregedő népességű régió. Mezőberény helyzete a megyén belül – fekvése, közlekedési megközelítése, infrastrukturális ellátottsága szempontjából jónak mondható (kistérségünk tekintetében központi helyzetű).

3. 1. Demográfia

Városunk állandó lakossága az utóbbi 8 évben:

	ÖSSZESEN	ÖSSZESEN BŐL 0-17 ÉV KÖZÖTT ÉS 60 ÉV FELETT	ÖSSZESEN BŐL 20-30 ÉV KÖZÖTT
1999.	11.451	4.952	1.822
2000.	11.429	4.827	
2001.	11.383	4.734	
2002.	11.337	4.807	
2003.	11.270	4.763	
2004.	11.261		
2005.	11.270	4.730	1953
2006.	11.202	4.608	1.887

Évek óta a városban is népességcsökkenéssel kell számolnunk (1999- 2006-ig 249 fővel csökkent az állandó lakosság szám.) a természetes szaporodás és a vándorlások egyenlege alapján. A 20-30 év közöttiek száma 1999-2006-ig szerény mértékben, 65 fővel emelkedett. Az *inaktívak száma*- a fent jelzett időszakok között- 344 fővel lett kevesebb.

A 17 év alattiakból a város óvodá(i)ba és az általános iskolá(i)ba járók számának, valamint a Petőfi Sándor Gimnázium tanulói létszámának alakulása:

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Óvoda	424	413	416	410	410	414	382	346
1. Sz. Általános Iskola	558	528	520	511	480	465	-	-
Orlai Petrics Soma Ált. Isk.	640	641	620	599	578	579	-	-
Általános iskolák összesen:	1.198	1.169	1.140	1.110	1.058	1.044	-	-
Petőfi Sándor Gimnázium:	427	465	502	534	582	609	610	584
Mezőberény Béli Megyer								
Kistérségi Ált.Isk. Összesen:	-	-	-	-	-	-	1.104	1.068
Mezőberényi tagint.tan.létsz.:	-	-	-	-	-	-	1.012	979

A táblázat adataiból látható, hogy a *gimnázium tanulói létszáma 2005-ig emelkedő* tendenciát mutat, *2006-ban azonban 26 fővel csökkent az előző évhez viszonyítva. Az óvodás és általános iskolás korosztály- továbbra is- jelentős mértékben csökken.*

Közművelődési szempontból fontos, hogy Mezőberény, nemzetiségek lakta település, hiszen hagyományörző tevékenységük színesíti a város kulturális életét.

A XVIII. század első felében a település szlovákokkal, németekkel, magyarokkal települt újjá. A három népi közösség a legutóbbi időkig zárt egységet alkotott, megőrizte nyelvét, vallását, belső hagyományait. Ez a különállás a népi műveltségnek – mind szellemi, mind tárgyi vonatkozásban – sajátos etnikai színezetet adott. A II. Világháború végén és után jelentős népmozgás zajlott le a településen. A Mezőberényből önként és kényszerből (magyar-szlovák lakosságcsere és a potsdami egyezmény alapján végrehajtott német kitelepítés révén) a lakosság egyheted része települt (telepítették) át, illetve ki, s helyettük feleannyi személy sem érkezett. Az előzőekben említett 2000 személy között 55 %, illetve 45 % volt a szlovák és a német származásúak aránya.

1994-ben , 1998-ban, 2002-ben és 2006-ban is három (szlovák, német és cigány) kisebbségi önkormányzat alakult.

A kisebbségek létszáma pontosan nem mutatható ki, a népszámlálási adatok számszerűségei csak jelzés értékűek lehetnek, de - a cigány etnikum kivételével - egyértelműen érzékelhető a természetes asszimilálódás.

Napjainkban a nemzeti és etnikai kisebbségen belül a városban a cigánysághoz tartozók vannak a legtöbbben. Hagyományápoló tevékenységük gyenge. Szociális helyzetük rossz, a munkanélküliek aránya körükben a városi átlagot meghaladja.

3.2. Foglalkoztatottság

Foglalkoztatottság	1999 (n. %)	2003 (n. %)	2005. (n. %)	2006. (n. %)
óvodába járók száma	3. 7%	3. 63%	3. 38%	3. 08%
általános iskolába járók száma	9 .3%	9. 38%	8. 97%	8. 73%
Önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak száma	4. 3%	4. 45%	4. 68%	4. 57%
Regisztrált munkanélküliek száma	5%	3. 7 %	5. 01 %	
Inaktív korúak	43. 2%	42. 2%	41. 96%	41. 1%

A gazdasági változások 1990 óta városunkban is éreztetik hatásukat. Az aktív keresők száma csökkent. A foglalkoztatási adatok nem eléggé megbízhatóak. A regisztrált munkanélküliek száma nem tükrözi a ténylegesen munka nélkül lévők számát. A regisztrált munkanélküliek számában emelkedést jelent, hogy az iskolákból kikerülők zöme nem tud elhelyezkedni, így a pályakezdők azonnal munkanélkülivé válnak.

Komoly gondot okoz Mezőberény város önkormányzatának is ezekre a negatív változásokra való szociális reagálás. A közelmúltban női varró, kőműves és parkgondozó szakmákban történtek átképzések. A munkanélküliség gondját távlatban - továbbra is - csak a munkahelyteremtés tudja megoldani.

A demográfiai adatokból és a foglalkoztatottsági tendenciákból kiolvasható, hogy Mezőberényben az elkövetkező években milyen társadalmi rétegekre (munkanélküliek, cigány lakosság) kell különösen odafigyelni munkánk során.

A közművelődésnek a lakosság kulturális szükségleteit, igényeit kell kielégíteni a maga sajátos eszközrendszerével, oly módon, hogy a különböző társadalmi csoportokhoz és korosztályokhoz tartozók megtalálják a lehetőségeiket a kulturális élet területén.

3.3. MEZŐBERÉNY VÁROS KULTURÁLIS STRUKTÚRÁJA

(1. sz. melléklet)

3.3.1. ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEK

- Petőfi Sándor Művelődési Központ

Mezőberény közművelődési feladatainak ellátására 1962-ben alapított, önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező önkormányzati költségvetési szerv. **Tevékenységi köre:** kisközösségek, amatőr művészeti csoportok működtetése, művészeti kiállítások szervezése, ismeretterjesztő és készségfejlesztő tanfolyamok, előadások szervezése, városi rendezvények lebonyolítása, a lakosság minden korosztálya számára művelődési és szórakozási alkalmak biztosítása, a társadalmi és civil szervezetek, városi intézmények és gazdálkodó szervezetek kulturális és művelődési tevékenységének segítése, kulturális információk szolgáltatása. /2007. márciusától tevékenységi köre kibővült a *“Madarak Háza”* működtetésének irányába, a természetvédelemmel összefüggő kulturális programok szervezésének feladatával./

Jellege szerint nem haszonszerzésre irányuló tevékenységet folytat.

-Városi Könyvtár

Nyilvános könyvtári feladatokat lát el, információt fogadó, gyűjtő és továbbító intézmény, amely információs szerepköre betöltésével diszkrimináció nélkül lehetővé teszi az általa gyűjtött, feldolgozott és megőrzött dokumentumokhoz és információkhoz való szabad hozzáférést. 2004 februárjától a Mezőberényi Hírmondó szerkesztője, kiadója, terjesztője, továbbá intézményként felelőse a városi honlap adatfrissítésének.

-Orlai Petrics Soma Muzeális Gyűjtemény

Közgyűjteményi intézmény, amely két gyűjtemény összevonásából 1991-ben alakult. Elsődleges feladata, a nemzeti kulturális örökségnek számítható helyi értékek gyűjtése, őrzése, nyilvántartása. A gyűjtött tárgyak, dokumentumok, stb. nagyközönségnek való bemutatása (pl. a kiállításokon).

Konkrét feladata a környék német kisebbségi kultúrájának kutatása, a helyi németek, szlovákok és magyarok anyagi és szellemi kultúrájának gyűjtése, valamint a cigányság még meglévő hagyományainak kutatása.

Nevelési és oktatási intézmények

A város óvodáiban, - összevont - kistérségi általános iskolája tagintézményeiben (270./2005./V. 26.sz. MÖK határozat), középiskolájában és annak kollégiumában, elsősorban intézményi keretek között megvalósuló közművelődési tevékenységek (versenyek, ünnepek, rendezvények) mellett, a város lakói felé nyitott kulturális és szórakoztató programok nagy számmal találhatók. Prózamondó verseny, Kulturális Napok, hangversenyek, ismeretterjesztő előadások, kiállítások, élménybeszámolók, bálak (Sándor bál, Szüreti bál, Márton bál, jótekonysági bál) szavaló versenyek, népdaléneklési versenyek, gyermek gálák, jelzik az évente visszatérő alkalmakat. A városi ünnepek műsorainak is állandó szereplői, szervezői, társszervezői. Az általános iskolában erős a művészeti-, környezetvédelmi- és természetvédelmi- területeken végzett elméleti, szervezői és gyakorlati tevékenység. Városunk kulturális palettáján továbbra is új színfoltnak tekinthető az alapítványi működtetésű "Leg a láb" Alapfokú Művészetoktatási Intézmény mezőberényi csoportja, amely 2001-től végzi néptáncoktatói, hagyományápolói munkáját.

Városi Közszolgáltató Intézmény

A több funkciós feladatot ellátó- 2006. január 1.-től önálló gazdálkodású- intézmény. A közterek rendben tartása, szépítése mellett 2007. márciusától gondozza a felújításra került Medvefejes-tó és környéke látogató központ-, valamint a felújított Városi Liget területét. 1999-től szervezte, rendezte a Berényi Napok részét képező Mezőgazdasági kiállítást és vásárt. 2004-től továbbra is segítséget nyújt a rendezvény lebonyolításában/ lehetőségei figyelembe vétele mellett /.

Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat

Egészségügyi felvilágosító előadások, fejlesztő táborok szervezésével, ismeretterjesztő cikkek Mezőberényi Hírmondóban történő megjelentetésével és az Idősek karácsonyának szervezésével kapcsolódik az intézmény a város kulturális életéhez.

3.3.2. KÖZMŰVELŐDÉSI TEVÉKENYSÉGET IS FOLYTATÓ - NON -PROFIT - SZERVEZETEK

Könyvtárpártoló Alapítvány: 1989. január 2-án alapították a könyvtár munkatársai. Az alapítvány célja a könyvtár szolgáltatásainak fejlesztése, rendezvényeinek támogatása, az alapítványi cél megvalósításához szükséges források gyűjtése.

Az alapítvány nyitott, a cél megvalósításához bárki kapcsolódhat, ha a célokkal egyetért, azt anyagi- vagy bármilyen más eszközzel támogatni kívánja.

Az alapítvány eddigi tevékenysége során segítette a könyvtárat eszközvásárlásban (pl.: másoló: 1995.), finanszírozta rendezvényei egy részét.

Petőfi és Goethe Alapítvány: az elsősorban oktatási, nevelési célokat szolgáló alapítványt 1992-ben alapították a Petőfi Sándor Gimnázium akkori diákjainak szülei. Oktatást segítő taneszközök beszerzése mellett támogatják a cserekapcsolatok keretében megvalósuló németországi tanulmányi, ismeret és tapasztalatszerző utakat, valamint alkalmanként a gimnáziumi kulturális rendezvényeket.

Jövőre vonatkozó elképzeléseik: továbbra is a diákok részéről megnyilvánuló igények támogatása.

Mezőberényi Általános Iskolás Tanulókért Alapítvány: (Jogelődje : Orlai Petrics Soma Általános Iskola Tanulóiért Alapítvány. A 2005. év strukturális változásainak okán szükségessé vált az alapítvány nevének, "küldetésének" megváltoztatása.) Az /1995-ben az iskola tanárai, volt diákjai, tanulóinak szülei , valamint a Mezőberényi Németek Kisebbségi Önkormányzata által

létrehozott-/alapítvány céljai között fontos helyet foglal el a kulturális programok, versenyek, és más szabadidős programok szervezésének anyagi biztosítása, kiemelkedő tanulmányi eredményeket felmutató tanulók jutalmazása.

Mezőberényi Óvodásokért Alapítvány: az 1999-ben, szülők által létrehozott alapítvány célja az óvodai nevelés támogatása mellett, az óvodaszépítés, színházlátogatás, kirándulás, kulturális programok, könyvbeszerzés, szakmai továbbképzések támogatása.

Mazsorett Varázs Alapítvány: 2004-ben a településünkön működő mazsorett csoport tagjainak, szülőknek, valamint az együttes vezetőségének közös kezdeményezése nyomán jött létre. Célja: A csoport kulturális tevékenységének ~ fellépések, országos és nemzetközi versenyek ~ segítése.

Nyeregben Alapítvány: Az alapítvány 2006. végén jött létre. Hivatalos bírósági bejegyzése: Pk. 60.131/2006/4.számon, 2007. január 12. dátummal történt. Céljai: *ősi magyar lovaskultúra ápolása*, fogyatékkal élők társadalmi integrálódásának elősegítése, lovaglás népszerűsítése, állatvédelem, természetvédelem, környezetvédelem, hagyományos paraszti kultúra megismertetése, turizmus eredményes működésének elősegítése.

EGYESÜLETEK

Alfredo Lima Szellem és Testedző Baráti Kör: 1986-ban alakult. Tagok száma: 27 aktív, 14 tiszteletbeli tag, 25-30 érdeklődő.

Tevékenységi köre: kispályás futball, darts, családi rendezvények, bálszervezés, kirándulások, sítúrák szervezése.

Rendezvényeik: Lima bál, darts versenyek, terc bajnokság, Lima nap.

Jövőre vonatkozó elképzeléseik: hagyományok folytatása, esetleges kiterjesztése városi szintre (támogatás esetén)

“Baráti Egylet Mezőberényért” Egyesület: 1986-ban alakult. Tagok száma.: 68 fő.

Tevékenységi köre: Kulturális örökség megóvása, helyi hagyományok ápolása, hagyományteremtés, Mezőberényből elszármazottakkal a kapcsolat ápolása, kulturális, néprajzi, történelmi emlékhelyek megtekintése. A vállalkozói réteggel a kapcsolat kiépítése.

Rendezvényeik: Március 15-i ünnepségen a Körös-parti rendezvény szervezése, augusztus 20-i elszármazottak találkozójának megszervezése, Batus bál, kirándulások, családi nap, Halottak napi megemlékezés.

Jövőre vonatkozó elképzeléseik: Az eddigi tevékenységük folytatása, hagyományos rendezvényeik fenntartása. A Petőfi-kör tevékenységének és kapcsolatának kiszélesítése, ápolása a gronau-i Petőfi-körrel.

Mezőberényi Cigányokért Egyesület: Alapítási év: 2002. Tagjainak száma: 21fő.

Céljai: A Mezőberényben élő cigányság szociális és kulturális felemelkedésének elősegítése.

Cukorbeteg Mezőberényi Egyesülete: 1995-ben alakult. Tagok száma: 40 fő.

Tevékenységi köre: A cukorbetegséggel kapcsolatos életmód kialakításának segítése, egészségügyi rehabilitációs tevékenység orvosi és szakorvosi irányítással.

Rendezvényeik: havonta egyszer klubfoglalkozás, ezen kívül alkalmasszerűen megbeszélések, előadások.

Jövőre vonatkozó elképzeléseik: Orvosok, szakemberek részvételével előadások, összejövetelek szervezése. 2004. novemberében városunkban bonyolították le a “Cukorbeteg Világnapját”. Céljuk: Támogatni a cukorbeteg ügyét szolgáló komplex társadalmi, egészségügyi tevékenységet.

Mezőberényi Bélyeggyűjtők köre: 1952-ben alakult. Tagok száma: 32 fő.

Tevékenységi köre: Bélyegújdonságok rendelésének szervezése. Bélyeg cserefüzetek forgalmazása. Filatéliai ismeretek átadása – kezdőknek, haladóknak.

Rendezvényeik: negyedévente klub-összejövetel, évi egy közgyűlés.

Jövőre vonatkozó elképzelésük: Fenti rendezvények megtartása, gyűjtemények bemutatása.

Mezőberényi Erdélyi Kör: 1992-ben alakult. Tagok száma: 35 fő.

Tevékenységi köre: kapcsolattartás az erdélyi és az anyaországi magyarok között, az erdélyi hagyományok ápolása, népszerűsítése, erdélyi témájú műsorok, rendezvények szervezése. Rendezvényeik: Batus farsangi bál, anyák napja, karácsonyi műsor, alkalmyszerűen találkozók, műsorok, előadóstek szervezése ismert közéleti személyiségekkel, művészekkel. Jövőre vonatkozó elképzeléseik: az eddigi tevékenység folytatása, hagyományos rendezvényeinek fenntartása mellett az Erdélyi hagyományápoló szüreti bál megszervezése. 2007-ben tervezik egy székelykapu felállítását a Városi Liget területén.

Mezőberényi Német Hagományápoló Egyesület (Kossuth tér 6.): 1991-ben alakult. Tagok száma: 72 fő.

Tevékenysége: német kisebbségi kultúra ápolása, ezen belül hagyományápolás, nyelvi emlékek, énekek, táncok szokások felelevenítése. Sváb ételek készítésének felelevenítése, történelmi események, emlékek ápolása, óvodában, iskolában folyó nemzetiségi oktatás, tanítás, gyakorlás elősegítése, támogatása.

Rendezvényeik: emlékezés az orosz munkatáborokba történt elhurcoltakra (jan. 6.), sváb farsang (febr.), emlékezés a Németországba történt kitelepítésre (máj. 7.), a magyarországi németek ünnepe (pünkösdkor), hazatérés napjának megünneplése (júl. 29.), testvérvárosi küldöttségek fogadása a Berényi Napokon, húsvéti és mikulás ünnepség a német nemzetiségi óvodásokkal, kisebbségek napja (dec.).

Jövőbeni elképzeléseik: meglévő rendezvényeik megtartása és továbbfejlesztése.

Mezőberényi Szlovákok Szervezete (Tessedik tér 1.): 1996-ban alakult. (Elődszervezetének alakulási éve: 1992.) Tagok száma: 73 fő.

Tevékenysége: védi és képviseli a mezőberényi szlovákság érdekét, közreműködik az anyanyelv oktatása, ápolása és széleskörű használata érdekében.

Rendezvényei: hetente klubfoglalkozás, alkalmanként találkozók, hagyományőrző rendezvények, műsorok.

Jövőre vonatkozó elképzeléseik: jelenlegi rendezvényeik megtartása és továbbfejlesztése. Nemzetiségi nap és hálaadó ünnep szervezése.

Mezőberényi Városszépítő és Városvédő Egyesület: 1994-ben alakult. Tagok száma: 50 fő.

Tevékenysége: Mezőberény város fejlődésének elősegítése, a városias jelleg formálása, a megteremtett értékeink védelme, környezetünk szebbé tétele. Mindezek megóvása érdekében szükséges a középületek, műemlékek, műemlék-jellegű épületek valamint a természeti értékek figyelemmel kísérése, megtartásukért anyagi, szellemi, szervezési erőforrások felkutatása, mozgósítása. A város kulturális és helytörténeti hagyományainak gyűjtése, őrzése.

Rendezvényeik: Városunk építészeti hagyományait bemutató előadás-sorozat, a "Csodálatos természet" c. pályázat kiállítása (az összevont Mezőberény-Bélmegyer Kistérségi Általános Iskolával közösen), tavaszi nagytakarítási nap, faültetési akciók, óévbúcsúztató.

Jövőre vonatkozó elképzeléseik: a pünkösdi ünnep népi hagyományainak felelevenítése, a város turisztikai látványosságait bemutató füzet kiadásának segítése, értékmegtő album - Mezőberény városképi szempontból meghatározó épületeiről – megjelentetése, környezetvédelmi, természetvédelmi, műemlékvédelmi előadások szervezése.

Alföld Turista Egyesület Mezőberény: 1983-ban alakult. Tagok száma: 95 fő, érintettek köre kb. 400 fő.

Tevékenységi köre: Természetjárás, a természetben űzhető sportok, (gyalogtúra, sportturisztika) gyakorlása, ezek alkalmankénti kapcsolása városunk hagyományával, vagy más történelmi eseményekkel. A fentiek alkalmazásával a természeti és történelmi ismeretek bővítése.

Rendezvényeik: Petőfi emléktúra, Körös teljesítménytúrák, Két keréken Békésben, Szent-Iván éji túra stb. Jövőre vonatkozó elképzelésük: A felsorolt rendezvények fenntartásával szeretnék továbbra is ráirányítani a figyelmet szűkebb hazánk természeti és kulturális értékeire. "Berényből-Berényig" kerékpártúra sorozattal ill. hasonló túrákkal a testvér - partner- városi kapcsolatok, ill. partner természetjáró szervezetekkel a kapcsolatok szélesítése, megtartása.

Viola Szabadidős és Kulturális Egyesület:

Megalakulás időpontja: 2001. 01. 07. Tagok száma: 17 fő

Tevékenységi kör: Az egyesület elsősorban közösségi ~ ezen belül is kulturális és szabadidős ~ programok létrehozására, megtervezésére és lebonyolítására alakult meg. Az egyesület céljai között szerepel, hogy lehetőséget teremtsen a tartalmas, sokoldalú, egészséges és értelmes élethez.

Kulturális rendezvények: Hagyományőrző íjászati bemutató, Sportnap, Nyilvános diavetítések.

Jövőbeli elképzelések: Az alapszabályban foglaltaknak és a fent említetteknek megfelelően a tevékenységi körök folytatása, illetve elmélyítése. Ezen kívül a városi intézményekkel való szorosabb kapcsolattartás és együttműködés.

Vakok és Gyengénlátók Békés Megyei Egyesülete (Mezőberényi Csoport) :

Megalakulás időpontja: 2005. (Jogelődje: 1989.)

Tagok száma: 34 fő

A helyi csoport közösségi ~ ezen belül kulturális és szabadidős~ programok megszervezésére, lebonyolítására alakult meg. (Jelenlegi formájában nem önálló egyesület.)

Fontos célja továbbra is az érdekképviselet, helyi és megyei szinten egyaránt. Évek óta igyekeznek aktív szerepvállalással részt venni Mezőberény kulturális életében. A csoport helyi rendezvényeinek fő bázisa a Városi Könyvtár, melynek falain belül heti rendszerességgel, csütörtökönként találkoznak egymással.

Távlati céljuk: Hagyományosnak tekinthető rendezvényeik megtartása (Anyák-napi műsor, Fehérbot-napja), helyi civilszervezetekkel való kapcsolat kialakítása, elmélyítése.

"Fogjunk Össze" Közhasznú Egyesület:

Alapításának éve: 2004.

Tagok száma: 21 fő

Legfontosabb céljai: Közösségformálás, szociális, kulturális tevékenység, nappali ellátás kialakítása. "Fogyatékos emberek nemzetközi napjának", ünnepének szervezése, megrendezése.

3. 3. 3. EGYHÁZAK

A város közművelődésében az egyházak is szerepet vállalnak. Rendezvényeik között több olyan van, amely hitre és felekezetre való tekintet nélkül bárki számára érdekes lehet. Ilyenek a más szervekkel közösen vagy önállóan rendezett kiállítások (pl.: a Református Egyház épületében rendezett *Mezőberény kulturális élete a századfordulón*, a tervezett néprajzi sorozat, a *Bibliakiállítás, az I kerületi német evangélikus egyház képzőművészeti kiállítása a Berényi Napok programsorozatához kapcsolódóan*), vagy a templomi hangversenyek. A II kerületi Evangélikus templom orgonája különösen értékes.

Az I. kerületi Evangélikus Egyházközség értelmiségi klubja szintén bárki számára nyitott. Ezen kívül a gyülekezeteknek vannak olyan kulturális programjai, melyek tagjai szellemi gazdagodása érdekében születtek, de általában szintén nyitottak. Ilyenek a kulturális programot is gyakran tar-

talmazó szeretetvendégségek, a gyermek és ifjúsági színjátszók egy-egy alkalmi produkciója, az idősek otthonában zajló előadások, vetélkedők, verses estek. A gyülekezeti kirándulásoknak (Bécs, Gödöllő, stb.) szintén vannak közművelődési vonatkozásai.

Az egyházak közművelődési tevékenysége a jövőben is szerves része lesz a város kulturális életének.

3.3.4. GYŰJTEMÉNYEK

Magángyűjtemények: A magángyűjtemények számát csak hozzávetőlegesen sikerült meghatározni. Jelenlegi ismereteink szerint a gyűjtők száma tizennégy, amely szám tovább bővíülhet.

A nagy nyilvánosság előtt ezek a gyűjtemények csak alkalmilag, esetleg időszaki kiállítások keretében tekinthetők meg. Eddigi tájékozódás alapján a gyűjtők egy része inkognitóban kíván maradni. A gyűjtemények anyagára vonatkozó ismereteket az Orlai Petrics Soma Múzeum vezetője bizalmasan kezeli.

3.3.5. MŰEMLÉKEK, MŰEMLÉK-JELLEGŰ ÉPÜLETEK

Mezőberényben kevés a műemlék és a műemlék-jellegű épület. Műemlékvédelmi szempontból:

I. kategóriába tartozik: II. kerületi (szlovák) Evangélikus templom (törzssz. 786) Luther M.

Tér

II. kategóriába tartozik: I. kerületi (német) Evangélikus templom (törzssz. 785) Kossuth L. Tér

Református templom (törzssz. 784) Kálvin J. Tér

Mezőberény Város Önkormányzata 2003. decemberében elfogadott határozatával (25/2003. 12. 22. MÖK rendelet) jelentős mértékben hozzájárult településünk épített emlékeinek védelméhez, megőrzéséhez. A dokumentumban (2. sz. *melléklet*) szereplő, városképet meghatározó, helyi védettség alá tartozó 46 épület számszerűségében is igazolja városunk értékvédő szándékát.

3.3.6. SZOBROK, EMLÉKTÁBLÁK, EMLÉKMŰVEK, KOPJAFÁS EMLÉKHELYEK, EMLÉKOSZLOPOK

A településünk múltját dokumentáló szobrok, emléktáblák, emlékművek, kopjafás emlékhelyek, emlékoszlopok felsorolását, alkotóik nevét, a 3. sz. *melléklet* tartalmazza.

/ Ezen melléklet folytonos frissítése továbbra is célszerű! /

3.3.7. TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Fokozott figyelmet érdemelnek.

Nyilvántartott, védett fák (2 db) a Vasútállomással szemben található. A természetvédelmi törvény értelmében védettség alá került a Vésztői úti szikes tó (Medvefejes-tó). Helyi védettség alatt áll a Városi Liget. Ritkaság a Kölcsey utca 8. szám alatt található fekete-bodza fa

3.3.8. BERÉNYI NAPOK

Mezőberényben az első Ipari, Kereskedelmi, Közművelődési Kiállítást és Vásárt 1925-ben rendezték meg az akkori Polgári Iskola épületében. Az 1960-as évek elejétől ismét megszervezésre került a jeles esemény. A kezdetben két, három majd ötvenként megismétlődő rendezvénysor 1989-ben a tizenharmadik alkalom után megszakadt. 1997-ben, a kor követelményeinek megfelelően, több helyszínen, de a hagyományokat megőrizve újította fel és egészítette ki színes kulturális programokkal, művészeti kiállításokkal a város. 1997-ben Mezőberény adott helyet a Berény utónevű települések találkozájának, melynek tiszteletére az augusztus 20-i állami és egyházi ün-

nepünk köré rendeződött ipari-, mezőgazdasági-, kereskedelmi kiállítás és vásár a BERÉNYI NAPOK elnevezést vette fel.

Azóta évente megrendezésre kerülő rendezvénysorozat a következő évben a MEZŐBERÉNYIEK VILÁGTALÁLKOZÓJÁNAK jó alapjául szolgált. Mára ez az esemény településünk legnagyobb tömegeket megmozgató kulturális rendezvényévé nőtte ki magát.

Berényi Napok szervezésére minden évben előkészítő bizottság alakul. A kulturális programok szervezését és- közvetlen polgármesteri irányítással- a különböző területek koordinációját, a Művelődési Központ végzi. Városunk kiállításokkal kapcsolatos jövőbeli elképzelése a következő: 2 évente váltva tartani a mezőgazdasági - és az ipari-kereskedelmi bemutatót, kiállítást és vásárt.

3. 3. 9. MÉDIÁK

Elsősorban tájékoztató tevékenységükkel kapcsolódnak a közművelődéshez. Rendszeresen közlik a különféle programokat. Bemutatják, kommentálják a városban történt, művelődéssel kapcsolatos eseményeket. A Mezőberényi Hírmondó szinte folyamatosan közöl olyan írásokat, melyek a város helytörténeti értékeit, építészetét, Orlaihoz és Petőfihez fűződő kapcsolatát mutatja be.

Mezőberényi Hírmondó: Ingyenesen megjelenő, közéleti információs havi lap. Megjelenik minden hónap első hétfőjén. Kiadja: 2004. februártól, a Városi Könyvtár. Szerkeszti: a társadalmi szerkesztő - bizottság. Terjesztése: intézményeken, kereskedelmi és vendéglátóegységeken keresztül történik.

Berényi Városi TV: A Berényi Kábel TV Építő, Fenntartó és Szolgáltató Szövetkezet (Rövidített neve: Berényi Kábel TV Szövetkezet) által üzemeltetett stúdió fő állású kameramannal és szerkesztő-riporterrel rendelkezik. A jelenlegi műsoridő: hétfő - péntek 18- kb.22 óráig; Műsor-szerkezete folyamatosan bővül.

A kábeltévé hálózatba bekötött lakások száma meghaladja a 2500-at. Nézhető programok száma 27, ebből magyar nyelvű 18, benne a helyi csatornával és a Spektrum TV ismeretterjesztő műsorával. Jelenleg folyik a hálózati rendszer bővítése, felújítása, melynek eredményeként- várhatóan- a következő évben a választható televízió-csatornák száma eléri az ötvenet. A közelmúlt szolgáltatás- bővítésének fontos elemeként könyvelhető el az Internet hálózatok kiépítési folyamata, aminek eredményeként máig-hozzávetőlegesen- 400 bekötésre került sor.

A Berényi Városi Televízió stúdiójának helyiségeit a városi önkormányzat támogatásként, "térítésmentesen" bocsátotta a Berényi Kábel TV Szövetkezet használatába. A Városi Televízió rendszeresen készít filmanyagokat a "Hálózat –országos- televíziós csatornának".

Kisváros: 1989-ben alapította Mezőberény városa. 1990. májusától az alapító, felelőskiadó és felelős szerkesztő Tomka Mihály lap- és könyvkiadó vállalkozó lett. A szerkesztőség a Városházáról a Vadász u. 4.sz. alá került. 1994. márciusától a Kisváros hetilapként jelent meg. 2006-tól- a hetilap megtartásával- ismét megjelent a független, színes, havi, hagyományos újság. Tartalmában településünk közéletével, kultúrájával, kultúrtörténetével foglalkozik. A lapkiadás mellett aprónyomtatványok, könyvek kiadásával is foglalkozik. /Verseskötetek, megyei kiadványok, kalendáriumok./ Régi mezőberényi fotók gyűjtéséből eddig két kötet készült el, a harmadik kötet jelenleg előkészítés alatt áll. A kiadó továbbra is szolgálni szeretné szülővárosát, ingyenesen közreadja a Berényi Napok, kulturális intézmények, civilszervezetek programjait, közleményeit. Tervei között szerepel egy mai fotóalbum - és a Berényi Kalendárium elkészítése.

3. 3. 10. Mezőberényi Önkormányzati Informatikai rendszer jelenlegi helyzete, fejlesztésének lehetőségei

Az informatikai rendszert évek óta folyamatosan fejleszti az önkormányzat. 2007-ben 8 önkormányzati intézményt kapcsol össze a hálózat (nincs bekötve az Alapfokú Zene-és Művészetoktatási Tagintézmény központi épülete és az önkormányzati intézmények telephelyeinek többsége.):

- **Polgármesteri Hivatal**
- **Mezőberény – Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola**
- **Petőfi Sándor Gimnázium és Kollégium**
- **Városi Könyvtár**
- **Petőfi Sándor Művelődési Központ**
- **Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat (idősök otthona: Juhász Gyula u. 1., Puskin u. 1., Hősök útja 3.szám alatti Idősök Klubja)**
- **Városi Közszolgáltató Intézmény- Összevont Óvodák iroda épülete**
- **Orlai Petrics Soma Muzeális Gyűjtemény**

A hálózat- az óvoda és a Puskin u. 1. szám alatti Idősök Otthona kivételével- optikai kábelen 100Mbit/s adatátviteli sebességen működik. Az óvoda épülete mikrohullámú technológiával kapcsolódik a hálózathoz. Jelenleg két fő tevékenység zajlik a rendszeren. Az Internet szolgáltatás és az Intézményi Munkaügyi rendszer (IMI). A teljes körű Internet szolgáltatás magába foglalja a Web, e-mail, és a hozzáférési szolgáltatást is.

Az *informatikai fejlesztés fontos eredményei: 2006. januárjában* “útjára indulhatott” **Mezőberény új, platformfüggetlen honlapja**. Véglegessé vált szerkezetét, arculatát, a városi szerveződésű szerkesztő- bizottság hozta létre, míg a web-side technikai részét (design, dinamikus programozás) - a *képviselőtestület erkölcsi és anyagi támogatásával* - a békéscsabai I-pont Consulting kft készítette el. **2006. májusában** előterjesztésre került a Mezőberény Város részére összeállított **“Informatikai Fejlesztési Javaslat”**, amely a jövő tekintetében elmozdulási lehetőségeket, alternatívákat kínál településünk számára .(Pl.: e-közigazgatás)

/ Fontos megjegyezni, hogy a nagyobb volumenű fejlesztések több millió forintos beruházások, amit a település- más területekhez hasonlóan- csak pályázati forrásokon keresztül tud reálisan megvalósítani!/

A jelenleg működő informatikai hálózat további fejlesztése szükséges. Ennek irányában továbbra is - két fő terület nevezhető meg. Ezek: *A hálózat fizikai fejlesztése* (további épületek rendszerbe kapcsolása), *szolgáltatások fejlesztése*. A hálózat rendszerében jelenleg is elmaradás tapasztalható. A rendszer kapacitását továbbra is csak kis mértékben, kb. 10%-ban használjuk ki. Szolgáltatások sokasága indítható még be. Például: Könyvtári katalógus- rendszer kialakításának lehetősége. Ennek eredményeként a www.mezobereny.hu oldalon keresztül a szolgáltatásokat az Interneten keresztül bárki használhatja. A helyi tartalomszolgáltatás fejlesztése is fontos. Ebben a témában célszerű és szükséges koordinálni az erőforrásokat, szándékokat. A szolgáltatások más jellegűek is lehetnek. Pl.:a kialakított telefon alközponti rendszer, vagy az elmúlt években többször említett, belvárosban működtethető térfigyelő rendszer. Ezeket, a szolgáltatásokat egységes rendszerként érdemes kezelni. Egy integrált rendszer fenntartási költsége kedvezőbb, mint több, kisebb rendszeré.

Célszerű átgondolni - későbbiekben - a mezőberényi cégek honlapjának elhelyezését városi portálunkon. Településünk érdeke, hogy a mezőberényi illetőségű honlapok lehetőleg kulturált, korszerű formában jelenjenek majd meg. (A honlap költségtakarékos, önfenntartó működtetését is elősegíti.) Ma minden szükséges technológia rendelkezésre áll az ilyen tartalmak fogadására, megjelenítésére.

4. ÖNKORMÁNYZAT KÖZMŰVELŐDÉSI FELADATAI

A helyi önkormányzatok és szerveik ... feladat és hatásköreiről szóló 1991.évi XX. tv.

Ajánlást tesz a törvény az önként vállalt feladatokra:

121 § (a) “közösségi kulturális hagyományok és értékek ápolásának, a művelődésre, társas életre szerveződő közösségek tevékenységének a lakosság életmódja javítását szolgáló kulturális célok megvalósításának támogatása”

121 § (b) “a művészeti intézmények továbbá a lakosság művészeti kezdeményezéseinek, önszerveződéseinek támogatása, a művészi alkotómunka feltételeinek javítása és a művészeti értékek létrehozásának, megőrzésének segítése.”

Az 1997. évi CXL. sz. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről az alábbiak szerint határozza meg a települési önkormányzatok közművelődési feladatait:

76.§ (1) a települési önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység támogatása .

(2) Ennek formái különösen:

- a) az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző, szakképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felsőoktatási lehetőségek, népfőiskolák megteremtése,
- b) a település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárása, megismerése, a helyi művelődési szokások gondozása, gazdagítása,
- c) az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetése, a megértés, a befogadás elősegítése, az ünnepek kultúrájának gondozása,
- d) az ismeretszerző, az amatőr alkotó, művelődő közösségek tevékenységének támogatása,
- e) a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítése,
- f) a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítése,
- g) a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez a feltételek biztosítása,
- h) egyéb művelődést segítő lehetőségek biztosítása

Mezőberény Város Önkormányzata 10/1999 (IV. 26.) MÖK. sz. rendeletében határozta meg, hogy a helyi társadalom művelődési érdekeinek és szükségleteinek figyelembevételével a felsoroltakból mit, milyen konkrét formában és mértékben lát el.

A közművelődési feladatokat az önkormányzat elsősorban az általa fenntartott közművelődési intézmény működtetésével látja el. A teendőkből részt vállalnak a nevelési, oktatási intézmények, a közgyűjtemények, a Városi Közszolgáltató Intézmény, a Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat, valamint a Polgármesteri Hivatal is.

Az Oktatási és Kulturális Bizottság által rendezvények és nemzetközi kapcsolatok támogatására évenként kiírásra kerülő pályázatok útján, az önkormányzat közvetlenül is támogatja a civil szervezetek közművelődést, szolgáló rendezvényeit is.

“Térítésmentes” helyiségek biztosításával segíti a Berényi Kábel TV Szövetkezet munkáját.

A kisebbségi önkormányzatok önállóan, ill. a nemzetiségi egyesületekkel közösen szervezik a nemzetiségi napok, ünnepek, előadások, táborok, kirándulások, a cigányság esetében cigány majális programját. Pályázati támogatás mellett segítették a Berényi Városi TV nemzetiségi műsorának szerkesztését.

4. 1. ÖNKORMÁNYZATI KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK BEMUTATÁSA

PETŐFI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

Mezőberény közművelődési feladatainak ellátására 1962-ben alapított, önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező önkormányzati költségvetési szerv.

Tevékenységi köre alapító okirat szerint: Kisközösségek, amatőr művészeti csoportok működtetése, művészeti kiállítások szervezése, ismeretterjesztő és készségfejlesztő tanfolyamok, előadások szervezése, városi rendezvények lebonyolítása, a lakosság minden korosztálya számára művelődési és szórakozási alkalmak biztosítása. A társadalmi és civil szervezetek, városi intézmények és gazdálkodó szervezetek kulturális és művelődési tevékenységének segítése, kulturális információk szolgáltatása. Helyi vonatkozású könyv, prospektus kiadása, a Városi Könyvtár és az Orlai Petrics Soma Gyűjtemény gazdálkodásának vezetése. / 2007. márciusában változott, bővült az alapító okiratban szereplő tevékenységi köre, a "Madarak Háza" üzemeltetése, természetvédelemmel összefüggő programok szervezésének feladatával. /

Tevékenysége kiterjed Mezőberény egész területére, hatást gyakorol a környék településeire, kistérségi, regionális rendezvényeivel bekapcsolódik a megye és a régió kulturális életébe.

Dolgozói létszám: 10, 5 fő (Fő állású dolgozók, teljes munkaidőre átszámítva). 2 fő gazdálkodási, 4 fő közművelődés-szervezési, 1, 5 fő 12 órás információs szolgálati feladatokat lát el. 3 fő részmunkaidős takarító és 1 fő karbantartó- fűtő segíti az intézményi feladatok ellátását. Megbízási szerződéssel szakkör és klubvezetők száma: 7 fő. Önkéntes (nem fizetett) segítők: 6 fő.

Az intézmény épülete 1978-ban került átadásra. Elmúlt években nagyobb átalakítás nem történt. 2005-ben, az intézmény- saját megtakarításából - lecserélte korábbi függőnyeit, szőnyegeit. Az önkormányzat által biztosított pénzügyi keretből megtörtént a *villámvédelmi rendszer felújítása*.

Közösségi terek: Előcsarnok (leválasztható klubteremmel), színházterem (374+ 80 fős), az épület emeletén két (1.sz., 2.sz.)klubterem.

Nyitva tartás: szeptember 1-jétől június 15-ig, hétköznap 9-21 óráig, szombaton de. 9-12 óráig, délután és vasárnap rendezvénytől függően; június 16-tól, augusztus 31-ig, hétköznap 9-17 óráig, szombaton és vasárnap rendezvénytől függően.

Az intézmény szervezésében ill. közreműködésével megvalósuló rendezvények

Rendszeresen megrendezésre kerülő városi szintű rendezvények

A Magyar Kultúra Napja

Nemzeti ünnepek (Március 15. Augusztus 20. Október 23.)

Anyák és Apák Napja

Gyermek Nap

Művelődési Központ művészeti csoportjainak évadzáró műsora

Berényi Napok művészeti rendezvényei, kulturális és szórakoztató programjai

Közlekedésbiztonsági Nap

Idősek Napja

Márton napi mulatság

Idősek karácsonya

Évenként megrendezésre kerülő területi, kistérségi, regionális rendezvények:

Kistérségi népdaléneklő verseny

Dél-alföldi regionális ifjúsági népzenei találkozó

Körös menti népzenei találkozó

Területi bor, kolbász és savanyúság verseny

Művelődési alkalmak:

Gyermekszínházi előadások (évente 2 alkalom)

Ismeretterjesztő előadások (évente 6-8 alkalom)

Ifjúsági hangversenyek (évente 4 alkalom) orgonahangversenyek (évente 4-5 alkalom)

Irodalmi kávéház sorozat (évente 4-5 alkalom)

Színházlátogatás autóbusszal (évente 4-5 alkalom)

Művészeti, ismeretterjesztő, bemutatkozó kiállítások (évente 10-12 alkalom)

Hasznos szabadidő eltöltését biztosító rendezvények
 Játzóházi foglalkozások (húsvéti, karácsonyi)
 Ping-pong és asztali foci versenyek (évente 4-4 alkalom)
 Darts versenyek, filmvetítés (a Gyomaendrődi Apolló mozi – közreműködésének – segítségével)
 Szünidei programok: Sárkányos játzó
 Társastánc tanfolyam gyerekeknek, fiataloknak és felnőtteknek
 Alternatív szórakozási lehetőségek az ösztáncot, társastáncot kedvelőknek
 Szektorlabda versenyek, karaoke rendezvények

Kisközösségek:

Alkotó művelődési közösségek: 2005-ben 17 csoport, 2006-ban 20 csoport
 Szabadidős klubok, körök: 2005-ben 7 csoport, 2006-ban 5 csoport
 Az intézmény 29 szervezettel van- programokhoz kötődő- munkakapcsolatban

Egyéb:

Kulturális küldöttségek utazásának szervezése és külföldi csoportok fogadásának szervezése
 Városi rendezvény - naptár összeállítása
 Helyi jellegű könyvek, hangzó anyagok kiadása
 Szolgáltatások:

Telematikai Intézmények, civil szervezetek rendezvényeinek segítése. Kulturális, turisztikai és közhasznú információk szolgáltatása.

Telematikai szolgáltatások (Internet, e-Magyarország pont, fax, fénymásolás, nyomtatás)

Szabadidős közösségi játékok

Jövőre vonatkozó elképzelések:

A meglévő adottságok mind jobb kihasználásával az alapító okiratban meghatározottak szerint, segíteni Mezöberény lakóinak kulturális, közösségi közművelődési tevékenységét.

Hangsúlyozott szerepet szán az intézmény a következő területeknek:

1. Kulturális hagyományok megőrzése, bemutatása, újak teremtése.
2. A népművészetben belül a hímzés és a népzene népszerűsítése.
3. A településen és kistérségünkben élő, illetve elszármazott alkotóművészek, amatőr alkotók, mesteremberek munkáinak bemutatása.
4. Kulturális, turisztikai adottságok feltárása, kistérségen belüli turizmus elősegítése.
5. Kistérségi kapcsolatok létrejöttének, erősítésének segítése a közművelődés eszközeivel.
6. Nemzetközi ifjúsági és kulturális kapcsolatok ápolásának támogatása.
7. Új, városi szintű rendezvények létrejöttének segítése.
8. Gazdag közművelődési programok összeállítása (előadások, kézműves foglalkozások stb.) a “Madarak Háza” népszerűsítése - és természetvédelmi értékeink megőrzésének érdekében.

Fontos lenne (A mindenkori pályázati források figyelembe vétele mellett):

A 29 éves épület teljes körű, az Európai Unió szabványoknak és a gazdaságos üzemeltetésnek megfelelő felújítása. Ahhoz, hogy pályázati úton központi forráshoz juthasson a város, egy felújítási terv elkészítése válik szükségessé a későbbiekben.

VÁROSI KÖNYVTÁR

Alapfeladata szerint - a helyi igények figyelembevételével – gyűjti, feltárja, hozzáférhetővé teszi a gyűjtőkörébe tartozó dokumentumokat, és információkat Segíti olvasóját az úgynevezett élet-hosszig tartó tanulási folyamatban. A könyvtár állománya: 2006. végén 40605 db dokumentum (CD, könyv, bakelitlemezek, filmek, hangoskönyvek), a kölcsönzött kötetek száma 11500, helyben használt dokumentumok száma kb. 72000. Rendszeresen 87 féle folyóirat érkezik. /Az elmúlt évben (2006.) vásárolt új kötetek száma 871 db./

A könyvtár 2002. évi átalakítása során ismét egy épületbe kerülhetett a gyermek-és felnőtt részleg (a Gyermekkönyvtár kiköltözött a kastély épületéből). E költözések vesztesei - ami már sejthető volt - a gyermekolvasók lettek. Nagymértékben csökkentek a gyermekrendezvények, ill. a gyerekek által a könyvtárban igénybe vehető tér. A két szinten történő elhelyezés, a korábbinál több munkaállomás kialakítását tette szükségessé. Ebből adódóan a kis apparátusból - a nyitva tartás ideje alatt - 3 fő jelenlétét igényli. A gyermekolvasókkal időigényesebben, speciálisabban foglalkozó kolléga sem csupán a gyerekekkel kell, hogy foglalkozzon. Általános olvasószolgálati teendőket lát el.

A könyvtárban a következő részlegek találhatóak a földszinti térben:

Gyermekrészleg, könyvkiválasztó övezet, felnőtteknek olvasószolgálati tér. A könyvtár emeletén folyóirat-olvasó, olvasóterem (ebben elhelyezve a könyvtár zenei részlege, art - videótára, helyismereti gyűjteménye) és az internet hozzáférést is biztosító informatikai részleg, a kialakított *e-Magyarország ponttal*.

A könyvtár szolgáltatásai az elmúlt években a felhasználói igények figyelembevételével a következőképpen alakultak:

Hagyományos könyvtári szolgáltatások:

- könyvkölcsönzés,
- folyóiratok, olvasótermi dokumentumok helyben történő használata,
- könyvtárközi kölcsönzés (Az Internet-hozzáférésnek és az Országos Dokumentumellátó Rendszernek (ODR) köszönhetően gyorsabban, rugalmasabban),
- tájékoztatás a könyvtár és más könyvtárak állományáról, bibliográfiai és szakirodalmi tájékoztatás, irodalomkutatás,
- iskolás csoportoknak könyvbemutató, igény szerint foglalkozások megtartása,
- rendezvényszervezés (irodalmi estek, író-olvasó találkozók, vetélkedők, Kazinczy-verseny, Petőfi versmondó verseny, Mesetarisznya, Könyvtári Napok rendezvényei, stb.)

Újabb szolgáltatások

- Internet-használat, számítógépes szövegszerkesztés, fénymásolás, nyomtatás, elektronikus adatbázisok (CD-ROM-ok) használata,
- lejárt folyóiratok kölcsönzése, zenei CD-k kölcsönzése
- könyvek házhozszállítása (kérésre, elsősorban idősebbek, betegek részére),
- olvasótermi könyvek rövid határidejű kölcsönzése (zárástól nyitáshoz),
- felhasználóképzés (különböző pályázati programok segítségével), a lakosság részére Internet és elektronikus szolgáltatások ismereteinek elsajátítására,
- távhasználat: telefon v. e-mail útján tájékoztatás, kölcsönzési határidő hosszabbítására,
- a könyvtár katalógusának interneten keresztül elérhető használata (még 2004. I. félévében)
- *e-Magyarország Pont* működtetése.

Beiratkozott olvasók száma: 2003-ban: 2226 fő, 2004-ben: 2150 fő, 2005-ben: 2192 fő, 2006-ban: 1933 fő.

Az olvasók jelentős hányada diák (2004-ben: 68,6%, 2005-ben: 70,5%, 2006-ban: 71%). Az aktív dolgozók csoportjának százalékos évi megoszlása a könyvtárhasználati kimutatásból a következő: 2004-ben: 25%, 2005-ben 21%, 2006-ban: 18%. A munkanélküli és nyugdíjas olvasók százalékos aránya: 2004-ben : 6,4%, 2005-ben: 9%, 2006-ban: 11%.

A könyvtár nyitvatartási ideje heti 30 óra.

A könyvtár 2003-ban újabb feladatokat kapott a fenntartótól. 2004. februártól a Városi Könyvtár lett a Mezőberényi Hírmondó c. helyi lap szerkesztője, kiadója, terjesztője, és a könyvtár látja el a városi honlap információkkal való feltöltését, frissítését.

Három fő főiskolai végzettségű könyvtáros, 1 fő egyetemi végzettségű szakember, 1 fő szakirányú, középfokú végzettségű- és 1 fő egyéb felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember látja el a könyvtári munkával kapcsolatos teendőket.

Időszakosan 1 fő polgári szolgálatos dolgozott - a közelmúltban - könyvtári adminisztrátori munkakörben.

Az intézmény jelenleg is három építményben helyezkedik el. (A Fő út 4. sz. alatti központi épület mellett, továbbá a kastély-, valamint a Tűzoltóság épületében, a ligettel szemközt.) Megoldandó probléma a külső raktárak felszámolása, a központi épület mellett kialakítandó raktárhelység révén.

Kiemelt feladat az épület felújítása, külső renoválása /csatornázás, homlokzat teljes felújítása, nyílászárók cseréje (beltéri javítása, festése)/. (2006-ban megtörtént a tető felújítása és a cserepek átrakása.)

Megoldandó a mozgáskorlátozottak részére történő akadálymentesítés.

ORLAI PETRICS SOMA MUZEÁLIS GYŰJTEMÉNY

Orlai Petrics Soma Gyűjtemény 1991-ben alakult, két gyűjtemény összevonásából. Hentz Lajos magángyűjteményéből és a városi gyűjteményből. Mindkét gyűjtemény közel 1.000 – 1.000 darabból állt, amit még kiegészítettek Hentz Lajos magánkönyvtára és kéziratai. A hivatalos működési engedély 1992-ben kapta meg az intézmény, ekkor vette fel az Orlai Petrics Soma nevet. Az első állandó kiállítást 1993. március 15-én nyitotta meg a nagyközönsége előtt. Az elkövetkezendő években számos időszakos kiállítás és rendezvény várta a látogatókat. 1999. december 31. - ig a Megyei Múzeumi Szervezethez tartozott az intézmény, fenntartásában és működtetésében a Békés Megyei Önkormányzat aktívan közreműködött. 2000. január 1-jétől új korszak következett a gyűjtemény életében, megváltozott feltételek mellett az intézmény fenntartását és működtetését Mezőberény Város Önkormányzata vállalta át. A megváltozott szerepkör új minősítést hozott az intézmény életében, hiszen a megyei szervezetből kikerülve és a szakmai feltételek hiányában, a továbbiakban nem mint múzeum, hanem mint muzeális gyűjtemény működhet tovább. Az új alapító okirat és az új működési engedély a gyűjtőkört és az alapfeladatokat lényegesen nem változtatta meg. 2002-ben a gyűjtemény átköltözött a kastély épületébe a megnövekedett alapterület és az udvar kínálta lehetőségek következtében, megvalósult egy új állandó kiállítás és más jellegű rendezvények szervezése a művelődési házzal közösen (pl.: írászati bemutató). Évente 5 – 6 időszakos kiállítással és rendezvénnyel igyekeznek színesíteni Mezőberény kulturális életét a helyi igényeket is figyelembe véve. A gyűjtemény több százezer forintot nyert az elmúlt években műtárgygyarapításra és restaurálásra, amelyet a következő években is kíván folytatni. A műtárgyárlomány folyamatosan bővül és még mindig sok értékes tárgy kerül a gyűjtemény birtokába. / Pl.: A Jeney István 425 db-ból álló képzőművészeti hagyatéka, amely nagyrészt akvarellekből, olajfestményekből és módszertani szemléltetőkből áll./ A gyűjtemény további tematikus fejlesztéséhez „a műtárgyak szakszerű tárolásához, további megfelelő raktárhelyiségek kialakítása szükséges. A kiállítótermekben és a raktárakban a fűtés egyelőre még hiányzik, ennek megoldása sürgős feladat, hiszen a megfelelő páratartalomhoz és műtárgyak biztonságához ez elengedhetetlen. A szakmai feladatok ellátásához - továbbra is - legalább egy fűthető munkaszoba kialakítása fontos.

A gyűjtemény alapfeladata a három nemzetiség szellemi és tárgyi kultúrájának gyűjtése, emellett a jövőben is fontos feladat a cigányság még meglévő hagyományainak kutatása. Hosszú távú tervek között szerepel a Berényi tanyák néprajzi szempontú vizsgálata.

Nagyobb figyelmet szentelünk a kulturális programok szervezésére, rendezvényeink megvalósításába más intézményeket és civil szervezeteket is bevonnánk. Múzeumi foglalkozásokat tartunk iskolai csoportoknak, ezzel is bővítve az iskolákkal való kapcsolatot.

Az Orlai Petrics Soma Gyűjtemény jövőjét és szakmai tevékenységét döntően befolyásolhatja a kastély mielőbbi tervszerű közgyűjteményi szempontokat is figyelembe vevő helyreállítása.

5. ÖSSZEGZÉS

- Mezőberény Város kulturális ellátottsága a megye viszonylatában jónak mondható. A kulturális élet mindhárom területén megyei szinten elismert intézmény tevékenykedik. Az önkormányzati intézmények mellett civil szervezetek, egyházak is szerepet vállalnak a város kulturális életében.
- Intézmények, civil szervezetek rendezvényeinek koordinálására történtek kezdeményezések.
- Elismert munkát végeznek a városban működő amatőr művészeti csoportok, kisközösségek. Mezőberényi jellegzetességgé nőtte ki magát a három nemzetiség motívumkincsét feldolgozó díszítőművészet; a furulya, citera és népi zenekart, valamint pávakört foglalkoztató népzenei együttes; a jazztánc; mazsorett és az origami.
- Színfoltja városunk kulturális életének a “ Leg a láb” Alapfokú Művészeti Iskola keretei között működő, “Berényke” Néptáncgyüttes.
- Saját arculatuk kialakítására törekszenek a civil szervezetek. Mindegyik igyekszik magának, s a város lakóinak egy olyan rendezvényt szervezni, amely céljainak megfelelő, és a város életében rangos eseménnyé nőheti ki magát.
Megyei szinten is elismert rendezvény a Berényi Napok. Sajátos hangulatát a gazdaság, gazdálkodás, kultúra összefonódása adja.
- Nem rendelkezik a város olyan naprakész, várost bemutató füzetrel, amelyre az ide látogatóknak szükségük lenne.
- A települést bemutató kiadványok közül – tartalmában, esztétikumában- kiemelkedik a **2006**-ban megjelentetett **Mezőberény** című **fotóalbum**.
- **Készülés alatt áll a “Mezőberény története 1990-2006”** című **tanulmánykötet**, melynek kiadása hiánypótló jelentőséggel bírhat.
- Szakemberállomány: Az intézményeket megfelelő szakmai végzettségű vezetők irányítják. A dolgozók többsége szakmai képesítéssel rendelkezik. A létszám tekintetében: az ellátandó feladathoz képest mindhárom intézményben az alkalmazottak száma a minimumon van, úgy is mondhatjuk a létszám “feszített”.
A művészeti csoportok munkáját elismert szakmai vezetők irányítják. Két területen (népzene, díszítőművészet) a csoportvezetők előrehaladott kora miatt utánpótlás képzéséről gondoskodni kell.
- Intranet kiépítve, mára 8 önkormányzati intézményt kapcsol össze a hálózat.

6. A VÁROS KÖZMŰVELŐDÉSI FELADATAI ÉS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI A KONCEPCIÓ IDŐSZAKÁRA

6.1. ALAPELVEK

Mezőberény Város Önkormányzata:

- Feladatának tartja település környezeti, szellemi, művészeti értékeinek, hagyományainak feltárását, megismertetését, a helyi művelődési szokások gondozását, gazdagítását.
- Közművelődési intézmény fenntartásával
 - biztosítja az iskolarendszeren kívül, öntevékeny, önképző tanfolyamok, életminőséget és életésélyt javító tanulási lehetőségeket,
 - az egyetemes, a nemzeti, a nemzetiségi és más kisebbségi kultúra értékeinek megismertetését, a befogadás elősegítését,
 - az ünnepek kultúrájának gondozását,

- az ismeretszerző, az amatőr alkotó művelődő közösségek támogatását,
 - a helyi társadalom kapcsolatrendszerének, közösségi életének, érdekérvényesítésének segítését,
 - a különböző kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának segítését,
 - a szabadidő kulturális célú eltöltéséhez feltételeket, lehetőségeket biztosít.
- Nyilvános városi könyvtár fenntartásával biztosítja, hogy minden lakosa számára használható és elérhető szolgáltatást nyújtson, költségvetésében gondoskodik a dokumentum-állomány és információs háttér folyamatos fejlesztésének feltételeiről.
 - Megőrzi, ápolja a település néprajzi, helytörténeti, szellemi és tárgyi értékeit, ápolja az Orlai és Petőfi hagyományokat, segíti, támogatja a város helytörténeti gyűjteményét.
 - Elismeri és támogatja mindazon civilszervezeteket, egyházakat, amelyek tevékenységükkel részt vállalnak a város kulturális életéből.
 - Fontosnak tartja a helyi médiák művelődést segítő tevékenységét.
 - Értékként tartja számon az évenként megrendezésre kerülő Berényi Napok rendezvénysorozatot, a testvérvárosi kapcsolatok ápolását.
 - Az értelmiségi réteg megtartása, szellemi gyarapodása érdekében nagyobb figyelmet fordít a szélesebb skálán mozgó, intellektuális programok (író-olvasó találkozók, tudósok, politikusok, művészek fogadása stb.) szervezésére.

6.2 A KONCEPCIÓ IDŐSZAKÁBAN MEGVALÓSÍTANDÓ FELADATOK

- Nagyobb figyelmet kell fordítani természeti és környezeti értékeink feltárására, megóvására és bemutatására. Sürgető feladat egy, a várost napjainkban bemutató füzet megjelentetése.
- **A közművelődési intézmények körütekintő átszervezése.** /Mezőberény Város Képviselő-testülete a 61./2007./II. 19.sz. MÖK határozatával úgy döntött, hogy 2008. január 1-jétől átszervezi három közművelődési intézményét (Petőfi Sándor Művelődési Központ, Városi Könyvtár, Orlai Petrics Soma Muzeális Gyűjtemény), egy többcélú, közös irányítású kulturális intézménnyé./
- A városi szintű rendezvények jobb koordinálása érdekében minden év decemberében- továbbra is- készüljön rendezvénynaptár a következő év tervezett programjairól.(Turisztikai prospektusokba történő megjelenítés végett.)
- A műemlék és műemlék-jellegű épületek mellett szükséges a városképi jelentőségű, és a helyi védettség szempontjából fontos épületek figyelemmel kísérése.
- Mezőberényi kötődésű alkotók folyamatosan kapnak bemutatkozási lehetőséget a Művelődési Központban. Igény lenne képzőművészeti műhely kialakítására, hogy az elszármazott alkotók itt adhassák tovább tudásukat, tapasztalatukat. Ehhez kapcsolódóan hasznos lenne városi galéria létrehozása.
- Az információkhoz való minél teljesebb és gyorsabb hozzáférés lehetőségének biztosítása érdekében szükség van a városi informatikai hálózatának továbbfejlesztése.
- Meg kell találni azokat az eszközöket, amelyek segítik a hátrányos helyzetben levőket (munkanélküliek, cigány lakosság).
- Oktatási, kulturális intézmények valamint a gyermekjóléti szolgálat összefogásával, elsősorban az általános iskolás korosztály körében, bővüljenek a nyári szünet hasznos eltöltésének (bentlakásos, napközis vagy foglalkoztató táborok, szabadidős programok) lehetőségei.
- A jövőben célszerű továbblépni közintézményeink akadálymentesítéseinek folyamatában.

7. KÖZMŰVELŐDÉS FINANSZÍROZÁSÁNAK ALAPELVEI

Az Önkormányzat legalább az előző évben a közművelődésre fordított összeget és az új feladatok belépésével növelt összeget biztosítja évenként a költségvetés lehetőségének függvényében a közművelődési feladatok ellátására.

Biztosítja:

- az intézményfenntartás költségeit,
- a szakmai és kiegészítő munkaköröket betöltő munkatársak bérét, és bérjellegű kiadásait,
- a tevékenység ellátásának technikai, műszaki feltételeit,
- a kiemelt és az eseti feladatok tartalmi megvalósításához szükséges pénzeszközt
- pályázatok kiírásával a civil szférában közművelődési feladatokat is ellátó, nem önkormányzati szervezetek támogatását.

Az Önkormányzat rendeletében felsorolt közművelődési feladataiból részt vállalókat – alkalmanként – pénzügyi támogatásban részesíti.

8. MELLÉKLETEK:

1. Mezőberény város kulturális struktúrája
2. Helyi védelem alatt álló épületek
3. Szobrok, emléktáblák, emlékművek, kopjafás emlékhelyek, emlékoszlopok
4. Testvérvárosi kapcsolatok (szerződések másolata)
5. Békési kistérség települései, kulturális adottságai

1.sz.melléklet

Önkormányzat és Intézményei	Közművelődési tevékenységet is folytató Non-Profit szervezetek:		Egyházak	Médiák	Egyéb
	Alapítványok	Egyesületek			
Képviselő-testület	Könyvpártoló	Alfredo Lima Szellem és Testedző Baráti Kör	Római Katolikus	Mb-i Hírmondó	Gyűjtemények (Patika "múzeum", Vízügyi "múzeum", stb.)
Okatadási és Kulturális Bizottság	Petőfi és Goethe	Baráti Egylet Mezőberényért	I.ker.(német)Evangélikus	Berényi Városi TV	Műemlékek,műemlékjellegű épületek
Polgármesteri Hivatal	Mezőberényi Óvodásokért	MezőberényiCigányokért Egyesület	II.ker.(szlovák)Evangélikus		Szobrok, emléktáblák, emlékművek, kopjafás emlékhelyek
PS Műv. Közp.	Mezőberényi Általános Iskolás Tanulókért	Cukorbeteg Mb-i Egyesülete	Református		Természeti értékek
Városi Könyvtár	Mazsorett Varázs	Mb-i Bélyeggyűjtők Köre	Történelmi egyházakhoz nem tartozó gyülekezetek		Berényi Napok
OPS Múzeális Gyűjtemény	Nyeregben	Mb-i Erélyi Kör			Városi Informatikai Hálózat
Nevelési-Oktatási intézmények		Mb-i Német Hagyományápoló Egyesület			
Közszolgáltató Intézmény		Mb-i Szlovákok Szervezete			
Városi Humánsegítő és Szociális Szolgálat		Mb-i Városvédő és Városszépítő Egyesület			
		Alföld Turista Egyesület Mb.			
		Viola Szabadidő és Kulturális Egyesület			
		MVGYOSZ Békés Megyei Szervezete Mb-i Körzeti Csoportja			

Melléklet a 25/2003.(XII.22.) MÖK számú rendelethez

2. számú melléklet a Kulturális Konceptióhoz

Helyi védelem alatt álló épületek

Sor- szá m	Utca	Házszám	Hrsz.	Megjegyzés
Egyházi Építészet				
1.	Fő út	25.	3527	Katolikus Templom
2.	Thököly utca	2.	1723	Hegedüs-kápolna, II. Ker. Ev. temető
3.	Kossuth tér	6.	983	I. Kerületi Német Egyház Parókia épülete
4.	Fő út	23.	3534	Katolikus Plébánia Hivatala
Középületek				
5.	Fő út	1-3.	3556	Wenckheim-Fehérváry kastély
6.	Kossuth tér	1.	1	Városháza
7.	Kossuth tér	11.	107	Berény Szálló
8.	Petőfi Sándor út	17-19	962/1	Orlai Petrics Soma Általános Iskola
9.	Fő út	14.	2420	Ipartestület
10.	Fő út	4.	993	Városi Könyvtár
11.	Petőfi Sándor út	12.	13	Rendőrség épülete
12.	Petőfi Sándor út	14.	14	Petőfi Sándor Gimnázium Kollégium régi
13.	Petőfi Sándor út	27.	949	Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat
14.	Széchenyi utca	1.	1011	Orvosi centrum
15.	Luther utca	3.	1027	Berényi Süti FOOd Kft. épülete
16.	Vasút utca	42.	684	Vasútállomás épülete
Lakóházak				
17.	Árpád utca	5.	1244	
18.	Árpád utca	7.	1243	
19.	Deák Ferenc utca	79.	825	Népi klasszicista lakóépület
20.	Deák Ferenc utca	2.	1255	
21.	Fő út	10.	2422	
22.	Fő út	16.	2419	
23.	Gyomai út	8.	1030	
24.	Gyomai út	12.	1068/2	
25.	Hunyadi utca	1.	2375	
26.	Hunyadi utca	16.	2186	Előtornácos szlovák lakóház
27.	Madarász utca	21.	2195	Előtornácos oromfalas szlovák lakóház
28.	Madarász utca	63.	2256	Ulicskás ház
29.	Madarász utca 90.	90.	2059	Ulicskás ház
30.	Petőfi Sándor út	8.	5	Német nagygazda ház, szárazbejárós
31.	Petőfi Sándor út	24.	20	

32.	Petőfi Sándor út	29.	946	
33.	Petőfi Sándor út	28.	107	
34.	Petőfi Sándor út	30.	108	
35.	Petőfi Sándor út	31.	940, 941	
36.	Petőfi Sándor út	35.	935	
37.	Petőfi Sándor út	48.	125	
38.	Puskin utca	3.	1104	
39.	Puskin utca	12.	968	
40.	Puskin utca	17.	1118	
41.	Puskin utca	22.	963	
42.	Zrínyi sugárút	43.	2003	Petőfi homlokzattárcsával
Ipari Épületek				
43.	Csabai út	60/A	644	Bacsó-féle malom
44.	Vasút utca	38.	813	Kiss-féle malom
Egyéb épületek				
45.	Luther Márton utca	10.	1250	Magtár
46.	Luther tér	3.	2411	II. Kerületi Egyház magtár épülete

3. számú melléklet :ALKOTÁSOK, EMLÉKMŰVEK

1. Alkotó: Szőke József
Alkotás: **Mezőberényi német kitelepítettek emlékműve**
(emlékmű)

MEGJEGYZÉS: A fekete gránitból készült emlékmű, az I. kerületi német evangélikus templom Délkeleti részén, a Kossuth téren került felállításra, 2002. augusztus 19-én.

2. Alkotó: Borsos Miklós
Alkotás: **Petőfi Emlékkönyvtár**
(dombormű)

MEGJEGYZÉS: Az alkotás a Városi Könyvtár épületében található. A domborművet Mezőberény újratelepítésének 250. évfordulója alkalmából 1973-ban állították.

3. Alkotó: Ponicsán Ádám
Alkotás: **Petőfi Sándor**
(emlékmű)

MEGJEGYZÉS: Az egykori körösi rév helyén, a mai híd mellett áll az emlékmű, felirata: ITT VOLT A RÉGI RÉV, AHOL 1849. JÚLIUS 18-ÁN PETŐFI SÁNDOR ÁTKELT A KÖRÖSÖN, HOGY BEM TÁBORNOK ERDÉLYI SEREGÉHEZ CSATLAKOZZÉK. "EKKOR HAGYTA EL KÖLTŐNK ÖRÖKRE ÁBRÁNDJAINAK HAZÁJÁT, AZ ÁLTALA SOKSZOR MEGÉNEKELT ALFÖLDET ..." (ORLAI) ÁLLÍTOTTA A MEZŐBERÉNYI HAGYOMÁNYKUTATÓ KÖR IFJÚSÁGA JÚLIUS 31-ÉN.

4. Alkotó: Széri Varga Géza.
Alkotás: **Testvérvárosok emlékköve**
(emlékmű)

MEGJEGYZÉS: Az emlékmű a Fortuna téren található, oldalán a testvérvárosokra utaló táblákkal. Az emlékmű avatása 1996. augusztus 20-án volt.

5. Alkotó: Vass Viktor
Alkotás: **Világháborús emlékmű**
(emlékmű)

MEGJEGYZÉS: Az emlékmű a Városháza előtt, a Kossuth téren áll. Eredeti formájában egy 7 m magas fehér kőoszlop, a tetején nyitott szárnyú bronz turul, az oszlop tövében a talapzaton egy bekötött fejű, jobbján fegyvert tartó, ércből öntött honvéd áll. A turul az idők folyamán lekerült, majd ismét visszakerült az oszlopra. A hősi halottak névsorát kiegészítették a második világháborúban elesettek és a deportálás idején elhunytak (az 53 elhunyt neve az emlékmű talapzatán elhelyezett emléktáblán) nevével. Az emlékművet 1928 július 1-jén leplezte le József fh. "A mű jellemzése: lépcsőzetes posztamensből emelkedik ki az obelisz, melynek mindegyik oldalán az elesett hősök neve olvasható. Az obelisz gömbben végződik és rajta az elrepülő Turul-madár. Az obelisz előtt széles posztamensen kontrapoztos szituációban, sebesülése ellenére is büszkén, felemelt fejjel, bátor tekintettel áll a sebesült katona. Bal kezében az ország címere, jobb kezében a földre eresztett fegyvere." (Bartóki József: A világháborús emlékműről = MH. Mezőberény, 2001. aug. p. 11.).

(Irodalom: Alföldi Függetlenség 1928. évi 45. sz. Bonyhai Mihály: Mezőberény monográfiája. Mezőberény 1933-34. p. 83-85.p. 281-294. ; Kisváros1989. szeptember. Mezőberényi Hírmondó 1993. augusztus . Mezőberényi Hírmondó 2001. augusztus)

6. Alkotás: **Zsidó emlékmű**
(emlékmű)

MEGJEGYZÉS: "Az emlékfalat Dr. Szegő György édesapja (Dr. Szegő István) 1946-ban állíttatta." (Az emberek hallgattak, csak a kövek, a temetők beszéltek = MH. Mezőberény, 1999. jún. p. 12. ékezés = MH. Mezőberény, 1999. júl. p. 6.) Emlékműavató beszédet Dr. Szegő István, mezőberényi orvos mondott: "A halottaknak emlékezetéül, és azoknak, akik jönni fognak, figyelmeztetésül." Szegő György könyvében az avatás időpontjaként 1947 szerepel (Szegő György: Két ima egy Istenhez. Bp. 1999. p. 318.). Az emlékmű felirata: IFJAINKNAK ÉS ÖREGJEINKNEK, ISTEN SZENT NEVE MÁRTÍRJAINAK NEVEI EZEK, AKIKET 1944-BEN MEGÖLTEK, MEGFOJTOTTAK, VAGY TŰZBEN PUSZTÍTOTTAK EL. EMLÉKEZZÉK MEG RÓLUK AKI SZÁMONTARTJA AZ ÁRTATLANUL KIONTOTT VÉRT. Az emlékfalon 151 név olvasható: a 153 elhurcolt mezőberényi zsidó emberből ketten menekültek meg (Dr. Szegő György és Korda János). Az emlékmű az Orlai Petrics Soma Gyűjtemény udvarán áll.

7. Alkotás: **1956-os emlékmű**

Helye: Városi köztemető

Felirat: 1956. október 23.

Áldozatok emléke örökké megmarad.

Borgula András H alhadnagy

Harmati Imre R szakaszvezető

Kemény Pál H főhadnagy

Kolozsi István egyetemista

Majdán György földműves

Tőkei Ferenc vasúti tiszt

E tábla hirdesse forradalmunk tiszta győzelmét

8. Alkotás: **1945. január 6-án elhurcolt 563 személy emlékére**

Alkotó: Udvardi Anikó

Helye: I. ker. Evangélikus Egyházközség templomkertje

Felirat: 1945. január 6-án elvittek 563 személyt

Elhunyt: 53 személy

Hazatért: 510 személy

Hatalmas dolgot cselekedett velünk az Úr (Zsolt. 126, 3)

Avatásának időpontja: 2004. augusztus 1.

EMLÉKTÁBLÁK

1. **Bonyhay Benjámín**
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Rendőrőrs épületének falán található, felirata: E HÁZ HELYÉN ÁLLT PETŐFI SÁNDOR NAGY BARÁTJA ÉS PÁRTFOGÓJA: BONYHAY BENJÁMIN (1805-1885) HÁZA
EMLÉKEZETÜL 1973. MÁRCIUS 15-ÉN MEZŐBERÉNY IFJÚSÁGA.

2. Centenárium
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: 1848-1948, a tábla a Városháza falán található.

3. Deportáltak, Málenykij robot, németek.
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla az I. kerületi evangélikus egyházközség templomában található, felirata: "ÉLETEM IDEJE KEZEDBEN VAN" ZSOLT. 31, 16
1941-1945 1945-1949 AZOK EMLÉKÉRE, AKIKET HIÁBA VÁRTUNK VISSZA.
1941-1946 I. KERÜLETI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ KÖZSÉG 1987.

4. Evangélikus gimnázium
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Petőfi Sándor Művelődési Központ előcsarnokában található: EZEN A HELYEN ÁLLT AZ AZ ÉPÜLET, AMELYBEN BÉKÉS MEGYE ELSŐ EVANGÉLIKUS GIMNÁZIUMA MŰKÖDÖTT 1802-1834 KÖZÖTT
BARÁTI EGYLET MEZŐBERÉNYÉRT 1992.

5. Fejérváry Miklósné.
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: A római katolikus templom (Fő út) építetójének emléktáblája a templom falán található: ÉPÍTETTE FEJÉRVÁRY MIKLÓSNÉ SZ. KÁRÁSZ KAROLINA ÖNAGYSÁGA
1886-IK ÉVÉBEN.

6. Földgáz
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla az Orlai Petrics Soma Általános Iskola külső falán található, felirata: EMLÉKTÁBLA EBBEN AZ ISKOLÁBAN LOBBANT LÁNGRA A FÖLDGÁZ 1981.
OKTÓBER 22-ÉN
DÉGÁZ IGAZGATÓSÁGA MEZŐBERÉNY TANÁCSA

7. Független Kisgazdapárt
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Luther utca elején, a volt Patex Kultúrház falán található: ÖRÖK EMLÉKÜL NÉVADÓINKNAK BARTOLF MÁRTON KISGAZDA SCHULTZ

JÓZSEF KISGAZDA FILÓ SAMU FÖLDMUNKÁS SZABÓ ÁRPÁD POLGÁRI ISKOLAI IGAZGATÓ 1930-1990 FÜGGETLEN KISGAZDA FÖLDMUNKÁS ÉS POLGÁRI PÁRT AZ IGAZAK EMLÉKE ÁLDOTT.

8. Hősi halottak
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla az Orlai Petrics Soma Általános Iskola épületében található, felirata: ISKOLÁNKAT VÉGZETT, ÉS A HAZÁÉRT MEGHALTAK EMLÉKÉRE 1914 1918 BALOGH BERTALAN, BALOGH BÉLA, BALOGH FERENC, VÉSZTŐ, T. BALOGH SÁNDOR, BÁCSI LAJOS, GYOMA, BERNSTEIN JÁNOS, GYOMA, BIRÓ SÁNDOR, SZEGHALOM, BRAUN MÁRTON, BRAUN MIHÁLY, BRÜCHER GYÖRGY, EILER ÁDÁM, EILER ÁDÁM, GYOMA, HAJDU ELEK, K-TARCSA, HOFFMANN GYÖRGY, KAISER MÁRTON, KÁLISCH JÓZSEF, KEMÉNY KÁROLY, KLEIN ÁDÁM, KOMLÓDI GYÖRGY, KRISZT PÉTER, LÉDIG JÓZSEF, MAÁSZ ÁDÁM, OLÁH JÁNOS, GYOMA, PANGERT MÁRTON, RIGÓ GYULA, RÜCK MIHÁLY, SPIESZ MIHÁLY, SZEKERES ISTVÁN, SZENTESI KÁROLY, K-TARCSA, TÖRÖK GYULA, SZEGHALOM, WEISZ LAJOS EMELTE A POLGÁRI ISKOLA TANÁRI KARA ÉS IFJÚSÁGA 1928. MÁJUS HÓ 20.

9. A közművelődésért
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Petőfi Sándor Művelődési Központ előcsarnokában található: A KÖZMŰVELŐDÉSÉRT A KULTURÁLIS MINISZTERIUM, AZ ORSZÁGOS KÖZMŰVELŐDÉSI TANÁCS, AZ ÁLLAMI IFJÚSÁGI BIZOTTSÁG, A BÉKÉS MEGYEI TANÁCS, A MEZŐBERÉNYI NAGYKÖZSÉGI TANÁCS, A MEZŐBERÉNYI ÜZEMEK, SZÖVETKEZETEK, INTÉZMÉNYEK ÉS A NAGYKÖZSÉG LAKOSSÁGÁNAK ANYAGI TÁMOGATÁSÁVAL ÉPÜLT 1978.

10. Lux Jakab
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Petőfi S. utca 3. sz. alatti ház falán található, 1965. augusztus 20-án avatták. Felirata: A GYÓGYSZERTÁR HELYÉN ÁLLT AZ AZ ÉPÜLET, MELYBEN DR. LUX JAKAB 1848-49-ES SZABADSÁGHARC ORVOS-FŐHADNAGYA, MEZŐBERÉNYI KÖZSÉGI ORVOS, A BÉKÉS MEGYEI ORVOS-GYÓGYSZERÉSZ EGYLET ELSŐ ELNÖKE. 1822-1876. EMLÉKÜL A MEZŐBERÉNYI I. KER. VÖRÖSKERESZT.

11. Millecentenárium
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Városháza falán található, felirata a következő: A MILLECENTENÁRIUM EMLÉKÉRE ÁLLÍTOTTA MEZŐBERÉNY VÁROS KÉPVISELŐ-TESTÜLETE ÉS A BARÁTI EGYLET MEZŐBERÉNYÉRT EGYESÜLET 1996. AUGUSZTUS 19-ÉN.

12. Milleniumi Emléktábla
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: A tábla közepén a jogar látható, melyet körülölel a következő felirat: "Magyar Millennium 2000", a tábla alján: MEZŐBERÉNY VÁROS POLGÁRAI. A tábla a Megyei Millenniumi Bizottság és Mezőberény Város Önkormányzata közös finanszírozásából állíttatott. A Millenniumi Emléktáblát Cservenák Pál Miklós és Szekeres Józsefné leplezték le 2000. március 15-én.

13. Molnár Miklós
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Molnár Miklós Városi Sportcsarnok bejárata melletti falsíkon került elhelyezésre 1998-ban. Az alkotó: Udvardy Anikó szobrászművész. Felirata: MOLNÁR MIKLÓS (1934-1983) TESTNEVELŐ, EDZŐ

14. Német óvoda, Első kisdedóvó, Óvoda
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: A Luther utcai óvoda homlokzatán található emléktábla felirata: 1896 ÓTA MŰKÖDIK EBBEN AZ ÉPÜLETBEN A NÉMET ÓVODA, MELYNEK ELŐDJE VÁROSUNK ELSŐ KISDEDÓVÓJA VOLT. A VÁROS ÚJRATELEPÍTÉSÉNEK 275. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL ÁLLÍTOTTA A NÉMET KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A NÉMET HAGYOMÁNYÁPOLÓ EGYESÜLET 1998.

SEIT 1896 ARBEITET DER DEUTSCHE KINDERGARTEN IN DIESEM GEBÄUDE, DESSEN VORGÄNGER DER ERSTE KINDERGARTEN UNSERER STADT WAR. AUS ANLASS DER 275-STEN JAHRESWENDE DER ANSIEDLUNG DER STADT STELLTEN DIE DEUTSCHE MINDERHEITENSELBSTVERWALTUNG UND DER VEREIN ZUR PFLEGE DER DEUTSCHEN TRADITIONEN 1998.

15. Névadó emléktábla a korábbi Luther úti tagóvoda déli homlokzatán

Felirat: (Német és magyar nyelven.) "Széchenyi István Német Nemzetiségi Tagóvoda Mezőberény, 2005. október 15. Mezőberényi Német Kisebbségi Önkormányzat Mezőberényi Német Hagyományápoló Egyesület "

16. Ókerti iskola emléktáblája
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az Ókerti iskola falán 2000. október 14-én elhelyezett emléktábla felirata: OKTATÁSTÖRTÉNETI EMLÉK EZ AZ ÉPÜLET ISKOLÁNAK ÉPÜLT ÉS 1927-1976-IG MINT ISKOLA MŰKÖDÖTT. 1943-44-BEN ITT VOLT ELŐSZÖR MEZŐBERÉNYBEN 7. ÉS 8. OSZTÁLYOS OKTATÁS.

EMLÉKÜL AZ 1943 ÉS 44-BEN VÉGZETT OSZTÁLY TANULÓI ÉS MEZŐBERÉNY ÖNKORMÁNYZATA. 2000.

17. Orlai Petrics Soma szülőháza
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: A Városháza falán található. Az 1974. október 5-én avatott emléktábla felirata: ORLAI PETRICS SOMA (1822-1880) FESTŐMŰVÉSZNEK A MAGYAR TÖRTÉNELMI FESTÉSZET ÚTTÖRŐ MESTERÉNEK EMLÉKÉRE.

18. Petőfi Sándor
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Városháza falán található, felirata: PETŐFI, INNEN RAGADOTT A VÉGZET HARCZOK TERÉN KERESNI DICSŐSÉGET. INNEN TÁVOZVA ÉRT UTOL HALÁLOD. S LELETÉL HALÁLBAN HALHATATLANSÁGOT. KEGYELETÜL:1899 ÉVI JÚLIUS HÓ 30-IKÁN. BÉKÉSVÁRMEGYE KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLETE.

19. Petrics Sámuelné, Csipkár Pál
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a II. ker. ev. templom oldalán található: E TEMPLOMHOZ TARTOZOTT ÓTEMETŐBEN NYUGOSZNAK PETRICS SÁMUELNÉ ORLAY-PETRICS SOMA ÉDESANYJA, PETŐFI NAGYNÉNJE ÉS CSIPKÁR PÁL AKI PETŐFIT SEGESVÁRI ÚTJÁRA ELKÍSÉRTE.

20. Polgári iskola
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla az Orlai Petrics Soma Általános Iskola épületének külső falán található, felirata: EMLÉKTÁBLA A MEZŐBERÉNYI ÁLLAMI POLGÁRI FIÚ ÉS LEÁNYISKOLA ALAPÍTÁSÁNAK 100. ÉVFORDULÓJÁRA. ÁLLÍTOTTA: 1995. OKT. 21.-ÉN A 2. SZ. ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS A BARÁTI EGYLET MEZŐBERÉNYÉRT.

21. Szabó Árpád
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla az Orlai Petrics Soma Általános Iskola épületében található, felirata: SZABÓ ÁRPÁD 1878-1948 AZ EGYKORI POLGÁRI ISKOLAI IGAZGATÓ ÉS FÖLDMŰVELŐDÉSÜGYI MINISZTER, A MEZŐBERÉNYI KÖZSÉGI KÉPVISELŐ-TESTÜLET HALADÓ SZELLEMŰ TAGJÁNAK EMLÉKÉRE. ÁLLÍTOTTA: BARÁTI EGYLET MEZŐBERÉNYÉRT 1988.

22. Tudós Kemény Pál, Kemény Pál, "Tudós" Kemény Pál.
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Luther Márton tér 13. sz. alatti épület falán található. Felirata: E HÁZBAN (ISKOLÁBAN) VENDÉGESKEDETT TÖBB ALKALOMMAL PETŐFI SÁNDOR TUDÓS KEMÉNY PÁL BARÁTJÁNÁL. EMLÉKEZETÜL 1973. MÁRCIUS 15-ÉN MEZŐBERÉNY IFJÚSÁGA.

23. Skolka András
(emléktábla)

Alkotó: Udvardi Anikó (Az emléktáblát "befoglaló"- pódiumos alépítményű- edikulát Széri Varga Géza tervezte.)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a II. kerületi Evangélikus Egyházközség templom udvarán található

Felirata: SKOLKA ANDRÁS, A TISZÁNTÚL ELSŐ EVANGÉLIKUS GIMNÁZIUMA ÉS ALAPÍTÓ IGAZGATÓJA EMLÉKÉRE 1802-2002

24. Adorján György
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Jeszenszky utca 21. sz. alatt található.

Felirata: EBBEN AZ ISKOLÁBAN TANÍTOTT ADORJÁN GYÖRGY KÁNTORTANÍTÓ 1896-1976. SZERETETT EGYHÁZÁT, ORGONÁJÁT 60 ÉVEN ÁT SZOLGÁLTA.

EMLÉKÜL ÁLLÍTTATTA II. KERÜLETI EV. EGYHÁZKÖZSÉG

25. Széchenyi terv
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Békési út 2. sz. épület falán található

Felirata: EZ A BERUHÁZÁS A SZÉCHENYI TERV KERETÉBEN A GAZDASÁGI MINISZTERIUM LAKÁS CÉLRA BIZTOSÍTOTT ELŐÍRÁNYZATAIBÓL FOLYÓSÍTOTT 100 MILLIÓ FT. ÖSSZEGŰ TÁMOGATÁSÁVAL 2001. OKTÓBER 30-ÁN VALÓSULT MEG.

26. Széchenyi terv
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: Az emléktábla a Békési út 1. sz. épületén található

Felirata: EZ A BERUHÁZÁS A SZÉCHENYI TERV KERETÉBEN AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSÚ BÉRLAKÁS PROGRAM ELŐÍRÁNYZATÁBÓL NYÚJTOTT 112 MILLIÓ FT. ÖSSZEGŰ ÁLLAMI TÁMOGATÁSSAL 2002. ÁPRILIS 30-ÁN VALÓSULT MEG.

27. Széchenyi terv
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS:

Felirata: BÉKÉSI ÚT 5 ÉS BÉKÉSI ÚT 9-11. SZ. ALATTI ÉPÜLET A SZÉCHENYI TERV KERETÉBEN A GAZDASÁGI MINISZTERIUM 226 M FT TÁMOGATÁSÁVAL LÉTESÜLT

2003. JÚLIUS 31

28. Kálmán István
(emléktábla)

MEGJEGYZÉS: A domborművel ellátott emléktábla a Kálmán Fürdő területén került felállításra 2005. augusztus 20-án.

Felirata: A település első, versenysportra is alkalmas medencéjét KÁLMÁN ISTVÁN (1894-1972) 1932 és 1935 között építette, helyi vállalkozók és önkéntes segítők közreműködésével. A strandfürdőt 2005-ben Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete, a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács támogatásával újjátotta fel. Alapítójának emlékére a Képviselő-testület döntése alapján a létesítmény, ezentúl a KÁLMÁN FÜRDŐ nevet viseli.

A névadást kezdeményezte és az emléktáblát állította: a Mezőberényi Városszépítő és Városvédő Egyesület. 2005. augusztus 20.

ÉPÜLETEK

1.

I. kerületi evangélikus templom, német templom.
(épület, templom)

MEGJEGYZÉS: Az 1789-ben épült templom 23 méter hosszú, 15 m széles és 8 m magas. Tornya 26 méteres. Itt található Orlai Petrics Soma Engedjétek hozzám a kisdedeket c. oltárképe, melyet 1854-ben festett.

2.

II. kerületi evangélikus templom, szlovák templom, tót templom.
(épület, templom)

MEGJEGYZÉS: "Az első templom. Az itteni szlovákok mindjárt a mai helyükre való elhelyezkedés után felépítették maguknak az Isten templomát" (1722-23 körül). A második, az 1741-ben épült templom helyébe Mária Terézia királynő 1768. április 27-én kelt engedélye alapján egy újat építettek, amely 1791-ig állott fent. A II. kerületi evangélikus egyháznak a ma is fennálló negyedik temploma "...építésének kezdete az Úr 1792. évére esik...Ezt az új, gyönyörű templomot az Úr 1797. esztendejében az első ádventi vasárnapon ünnepélyesen felszentelték és a nyilvános istentiszteletek számára átadták." (Dr. Novákné Plesovszki Zsuzsanna: Id. Jeszenszky Károly és műve. Mezőberény, 2003. p. 37-40.) A mai orgonájukat 1854-ben szerezték be Luther Márton születésének 400. évfordulója emlékére. (Bonyhai: Mezőberény monográfiája. Mezőberény, 1933-34.). " A templom 1792-97-ben épült, barokk stílusban, hossza 31,50 m, szélessége 18,00 m, a hajó gerincmagassága 21,00 m torony 51,00 m magas." (Bartóki József: A mezőberényi szlovák evangélikus templom. Mezőberény, 1993.).

3.

Kálmán-fürdő, Strand, Városi Strand.
(strand, fürdő)

MEGJEGYZÉS: 1930 elején Kálmán István vállalkozó elkészítette a Margit-szigeti uszoda mását. A munkálatokhoz a község is hozzájárult. 1943 őszén országos úszóversenyt is rendeztek itt az akkori magyar úszósport nagyjai részvételével. A medence vasbetonból készült, a kivitelezést a Schäfer-Köhler cég végezte. (A múlt nyomában...Beszélgetés Kálmán Lajossal = MH., Mezőberény, 2000. okt. p. 6.).

4.

Magyar Király Szálloda, Szabadság Szálló, Berény Szálló
(épület)

MEGJEGYZÉS: A Magyar Király Szálloda 1886-1887-ben épült Piltz András és Pilisi Márton adatszolgáltatása szerint (Bonyhai: Mezőberény monográfiája. Mezőberény, 1933-34.).

5.

MÁV állomásépület, vasútállomás
(épület)

MEGJEGYZÉS: A Mezőberényen keresztülhaladó vasútvonal 1858-ban épült az osztrák Staats Eisenbahn Gesellschaft által.

6.

Polgári fiú- és leányiskola, Polgári Iskola
(épület)

MEGJEGYZÉS: A Petőfi úton lévő iskolaépület felépítése (1908. nov.) Szabó Árpád nyugalmazott iskolaigazgató és Jeszenszky Károly evangélikus lelkész buzgólkodásának köszönhető. (Az iskola 1895. szeptemberében nyílt meg a Széchenyi utcában).

7.

Református templom
(épület, templom)

MEGJEGYZÉS: A mostani templom 1784-ben épült először, de 1874-ben a villám beleszapott és leégett. A következő évben újra felépítették, s 1896-ban egy orgonát szereltek fel benne. (Bonyhai: Mezőberény monográfiája. 1933-34. p. 120.).

8.

Római katolikus templom, Katolikus templom.
(épület, templom)

MEGJEGYZÉS: A jelenleg is álló templom 1886-ban épült.

9.

Városháza
(épület)

MEGJEGYZÉS: A mai épület helyén állt Orlai Petrics Soma festőművész háza, ahol Petőfi is vendégeskedett. Az 1358 és 1359-es hsz., 1179 nöl területen Back Nándor tervező elképzelései alapján, Dékány András és társa, Gombos Imre építkezési vállalkozók kivitelezésében valósult meg az impozáns épület. A tanulmánytervek 1899 augusztusában kerültek az előljáróság elé, elfogadásukat a Mezőberényi Mérnöki Hivatal pecsétje is igazolja. A kiviteli tervek 1900. március 24-én érkeztek a vármegyéhez engedélyeztetésre. Az építési munkák 1901 őszén fejeződtek be. Az eredeti költségvetés - 58.145,79 Ft - helyett az építkezés végszámlája 71.244,96 Ft lett, melyhez még 1108,4 Ft pótmunka társult még. A klasszicista stílusjegyeket magán hordozó, kétszintes épület főhomlokzata 26,45 m, a Petőfi utcai szárny 36,1 m, a Békési út felőli szárny 20,2 m hosszú. A fölszinten a különféle irodák kaptak helyet, az emeleten alakították ki a 108 m²-es, exkluzív közgyűlési termet, valamint a 45,35 m²-es kis tanácstermet.

(Szekeres András: Egy évszázada jelkép = Békés Megyei Hírlap, LVI. évf. 191. sz., 2001. aug. 16., p. 16.).

SZOBROK

1.

Alkotó: **Benke Zoltán**
 Alkotás: **Bethlen Gábor**
 (szobor)

MEGJEGYZÉS: Az erdélyi fejedelem mellszobra a Kálvin János téren, a református templom kertjében áll a következő felirattal: BETHLEN GÁBOR 1580-1629, ERDÉLY FEJEDELME, A MAGYAR FÜGGETLENSÉG BAJNOKA, A VALLÁSSZABADSÁG VÉDELMEZŐJE, REFORMÁTUS HITÜNK HŐSE. JELMONDATA: "HA ISTEN VELÜNK, KI LEHET ELLENÜNK" RÓM. 8. 32. MEZŐBERÉNYI REF. EGYHÁZ 1980. NOV. 15.

2.

Alkotó: Udvardy Anikó
 Alkotás: **Dr. Bak Mihály**
 (szobor, mellszobor)

MEGJEGYZÉS: A szobor az Egészségügyi Központ előtt lett felállítva 2000. augusztus 19-én.

3.

Alkotó: Veres Kálmán
 Alkotás: **Gr. Széchenyi István**
 (szobor)

MEGJEGYZÉS: A mellszobor a Széchenyi utca és a Kossuth tér kereszteződésében, a német evangélikus templom mellett áll a Kossuth szobor társaságában. A szobrot 1998. március 15-én avatták fel.

4.

Alkotó: Udvardy Anikó
 Alkotás: **Jeszenszky Károly**
 (szobor)

MEGJEGYZÉS: A szobor a Luther Márton téren (II. ker.-i ev. templom előtt) található, 1997 októberében avatták fel.

5.

Alkotó: Veres Kálmán
 Alkotás: **Kossuth Lajos**
 (szobor)

MEGJEGYZÉS: A mellszobor a Kossuth tér és a Széchenyi utca kereszteződésében, a német evangélikus templom mellett a Széchenyi szobor társaságában áll. A szobrot 1998. március 15-én avatták fel.

6.

Alkotó: Varga Imre
 Alkotás: **La Charogne**
 (szobor)

MEGJEGYZÉS: A szobor címe Baudelaire Egy dög c. versére utal. A fémből készült szobor a Fő út 2. sz. alatti ház belső udvarán található.

7.

Alkotó: Váradi Sándor
Alkotás: **Népek barátsága**
(szobor)

MEGJEGYZÉS: A három összefonódó lányalak a Kossuth téren található. A szobrot dr. László Gyula professzor avatta fel 1989. október 20-án. (Forrás: Kisváros, 1989. nov.).

8.

Alkotó: Széri Varga Géza
Alkotás: **Orlai Petrics Soma**
(szobor)

MEGJEGYZÉS: A szobor az Orlai Petrics Soma Általános Iskola bejáratánál áll, 1997. október 18-án avatták fel az iskola névadóünnepségének keretén belül.

9.

Alkotó: Szabó István
Alkotás: **Petőfi Mezőberényben**
(szobor)

MEGJEGYZÉS: Ifj. Szabó István alkotása Orlai Petrics Soma Petőfi Mezőberényben c. festményének felhasználásával készült, Fő út 6. sz. alatt, a Művelődési Központ melletti parkban található. A szobrot 1983. augusztus 19-én avatták.

10.

Alkotó: Udvardi Anikó
Alkotás: **Szabó Árpád**
(szobor, mellszobor)

MEGJEGYZÉS: Szabó Árpád (a polgári iskola egykori igazgatója, később földművelésügyi miniszter) szobra az Orlai P. S. Általános Iskola előtt áll. Alkotója a mezőberényi származású Udvardy Anikó. A szobrot Halász János országgyűlési képviselő, a Parlament Kulturális Bizottságának alelnöke avatta fel 2003. október 18-án.

11.

Alkotó: Udvardi Anikó
Alkotás: **Szendrey Júlia**
(szobor)

MEGJEGYZÉS: A szobor Wenckheim kastély előtt található. A szobrot 1997 októberében avatták fel.

12.

Alkotó: Schaár Erzsébet
Alkotás: **Petőfi Sándor**
(szobor)

MEGJEGYZÉS: A Petőfi Sándor Gimnázium bejáratánál, belül található

13.

Alkotó: Majoros Jánosné
Alkotás: **építészeti kerámia**
(dombormű)

MEGJEGYZÉS: A dombormű a Fő út 13. sz. épület északi falsíkján található. 1986-ban került elhelyezésre.

14.

Alkotó: Dr. Gerle Margit
Alkotás: **díszkút**
(kerámia)

MEGJEGYZÉS: 1996. december 31-től Mezőberény Város Önkormányzatának tulajdonában van, felállítása a mai napig nem történt meg.

KOPJAFÁS EMLÉKHELYEK, EMLÉKOSZLOPOK

1.

Berényiek világtalálkozója 2000

Alkotó: Tóth Sándor népi iparművész

MEGJEGYZÉS: Az alkotás a Petőfi Sándor Művelődési Központ bejáratától balra, kívül található.

Felirata: ANNO 2000

A TRADICIÓT NEM ÚGY KELL ŐRÍZNI, MINT A POSZTÓ A LŐPORNÝOMOT, HANEM MINT VESZTASZÜZEK A TŰZET. FOLYTON ÉLESZTENI KELL, HOGY KI NE ALUDJON. HEVESI

2.

Millenium

Alkotók: Király Csaba, Király Levente (Szováta)

MEGJEGYZÉS: Az alkotás a városi liget kertjében található

Felirata: MILLENIUM 2000 /A Városi Liget felújítási munkálatai miatt, jelenleg a Városi Közszolgáltató Intézménynél került ideiglenes elhelyezésre./

3.

Emlékoszlop a református templom előtt

MEGJEGYZÉS: A református templom keleti oldalfala mellett található.

Felirata: KÉSŐBAROKK STÍLUSBAN ÉPÜLT REFORMÁTUS TEMPLOM CZIGLER ANTAL KŐMŰVESMESTER MUNKÁJÁVAL 1801-1804-IG KÉSZÜLT.

4.

Emlékoszlopok a református templom templomkertjében

Alkotók: Tóth Sándor népi iparművész

Felirata:

- A TEMPLOMKERÍTÉS KÉSZÜLT 1989-BEN LIPCSEI GÁBOR NYUGALMAZOTT LELKÉSZ KEZDEMÉNYEZÉSÉRE SZABÓ ENDRE LELKÉSZSÉGE VÍG ELEK GONDNOKSÁGA ALATT TÓTH SÁNDOR NÉPI IPARMŰVÉSZ ÉS BARTALUS JÁNOS KOVÁCSM. MUNKÁJÁVAL.

- MEZŐBERÉNYI VÁROSI TANÁCS ÉS A GYŰLEKEZET MEGBÍZÁSÁBÓL A TERVEKET SZENTESI ANIKÓ ÉPÍTÉSZMÉRNÖK KÉSZÍTETTE, BÖRCSÖK JÁNOSNÉ KERTÉSZMÉRNÖK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL.

5.**1956 emlékére**

MEGJEGYZÉS: A kopjafa a városi köztemetőben található

Felirata: 1956 ÁLDOZATAINAK EMLÉKÉRE MEZŐBERÉNY 1989. OKTÓBER. 23.

5. sz. melléklet

A kistérségről általában

A Magyar Kormány 244/2003. (XII. 18.) rendelete meghatározta, illetve lehatárolta a kistérségeket, mint területfejlesztési-statisztikai egységeket.

Ez alapján Békés megyében 8 kistérséget alakítottak ki. Ezek közül a Békési Kistérség Békés város székhellyel, 3407 jelzőszámmal 10 települést sorolt ebbe a kistérségbe: Békés, Bélmegyer, Csárdaszállás, Gyomaendrőd, Hunya, Kamut, Köröstarcsa, Mezőberény, Murony és Tarhos települések.

Kistérségünk földrajzi helyzete viszonylag kedvező, mivel közúton és vasúton a dél-alföldi régió többi térsége, a szomszédos régiók, illetve Románia is jól megközelíthető. A Budapestet Araddal és Bukaresttel, valamint a Gyulát Szegeddel összekötő vasútvonalak Békéscsabán futnak össze. A kistérség legfőbb jellemzője az itt élő lakosság etnikai-nemzetiségi és vallási sokszínűsége, "multikulturális" arculata. A Körösök vidékének mai etnikai és vallási arculata a XVIII. század első felében végrehajtott újratelepítés eredményeként alakult ki, illetve az ezt követő évszázadokban formálódott, változott. Jelentős szerepet töltött be az egyház is a szellemi és közösségi élet fejlődésében. A kistérség a XVIII. századi újratelepítés óta erősen protestáns többségű.

Békés

A város területe a Körösök vidékéhez tartozik, annak nyugati részét alkotja. E táj egyik történelmi központja Békés. A mai megyeközpontról, Békéscsabától 10 kilométerre északra fekszik. A város a megye észak-déli forgalmi tengelyénél fekszik, a 47-es (Szeged Debrecen) főút mentén. Belterülete 1.002 ha, külterülete 11.721 ha, lakossága 22.678 fő. 1949-ben Békésen alakult az ország első művelődési otthona, ami új helyén 1991. óta szolgálja Békés közművelődését. Színházterme 700 néző befogadására alkalmas, és méltó helyet ad a színházi előadásoknak, és a város nagy közönséget vonzó rendezvényeinek. A "házban" négy kisebb terem is van, amelyekben a kisebb közösségek és rendezvények kapnak helyet. A kívülről és egyes részeiben belülről is templomot idéző épület 100 fő befogadására alkalmas "kápolna terében" rendszeresen a képzőművészeti kiállítások és a szakmai tanácskozások.

A Zeneiskola - 1965-ben alapították - ugyan oktatási intézmény, tevékenysége azonban a város művelődési életében is jelentős. Tilinkó- és fúvószenekara, néptáncsoportja állandó résztvevője a békési rendezvényeknek. A növendékek meseopera-előadásaikkal az országhatáron túlra is eljutottak. A vonószekari táborok nyaranta jelentenek szakmai programot és feledhetetlen élményt a zeneiskolásoknak. A szakmai elismerést is jelzi, hogy a békési zeneiskola rendezte a háromévente sorra kerülő Országos Szakközépiskolai Zongoraversenyt.

A II. világháború után, 1949. május 12-én Békésen nyitották meg az első szabadpolcos könyvtárat. A Városi Könyvtár 1951-ben alakult. Napjainkban 12 dolgozóval működik, 65 ezer kötet könyv és közel 200-féle sajtótermék, 5000 hanglezem, CD-és videótár várja a jelenlegi 4000 rendszeres olvasót. A város diákságának minden évben megrendezik a "Barátunk a könyv" című játékos csapatversenyt, a felnőtteknek pedig rendszeresen szerveznek irodalmi esteket, író-olvasó találkozókat és a legkülönbözőbb témájú előadásokat. Az önkormányzattól könyvbeszerzésre kapott forrásait pályázatokkal, valamint "A Békési Könyvtárért Alapítvány" működtetésével egészítik ki.

A református gimnázium gyűjteményéből alakult meg a helyi múzeum 1938-ban. Ide tartozik a Békési Tájház, illetve a Békési Galéria. A városban működik a Megyei Levéltár Kihelyezett Osztálya.

Kétévente rendezik meg Békés az Országos Népi Építészeti Tanácskozást, mely több, mint 20 éves múltra tekint vissza. Nyaranta egyre több a képzőművészetet szerető és pártoló ember figyelmébe Békésre, ugyanis Csuta György festőművész és az őt segítő vállalkozók, szervezetek hagyományosan ilyenkor nyitják meg a nemzetközi művésztelepet, amelynek napjaiban meggyesdül a város

művészeti élete. Az alkotással töltött napokat lezáró kiállítás évek óta az ország minden pontjáról és a határokon túlról is vonz érdeklődőket.

Volt időszak, amikor a városban több lap is működött, ma a kéthetente megjelenő, független Békési Újság és a város által kiadott Békési Krónika tájékoztatja a lakosságot a helyi eseményekről. Egész napos műsorával a Beach és a Torony Rádió szórakoztatja és informálja a város lakóit.

A szakoktatás a századfordulón indult a kosárfonó iskolával (1895), majd a mezőgazdasági és később az ipari oktatással bővült.

Békésen nagy számban találhatunk műemlék vagy műemlék jellegű épületeket. A múlt értékeire nagyrészt a belvárosban bukkanhatunk rá. A Városi Művelődési Központ új épülete Bodonyi Csaba Ybl- és Széchenyi-díjas építész tervei alapján készült.

Gyomaendrőd

Gyomaendrőd 1982. január elsején Gyoma és Endrőd Nagyközségek egyesülésével jött létre. 1989. március 1-jétől városi rangot nyert település Észak-Békés-megye egyik meghatározó gazdasági, igazgatási és kulturális központja. A 16 ezres lakosú Körös-parti városban a 46. számú főút és a Budapest-Lőkösháza vasútvonal halad keresztül. A kiváló közlekedési adottságok, a befektetőknek kínált lehetőségek és feltételek, a vendéglátás, pihenés és szórakozás változatos palettája vonzóvá teszi a várost a gazdasági élet szereplőin túl a szabadidejüket eltöltő vendégek számára. Gyomaendrőd nemcsak természeti szépségeivel, hanem az országban egyedülállóan gazdag kulturális értékeivel is büszkélkedhet.

A város kultúráját számos civil szervezet, alapítvány segíti. A település több nem önkormányzati tulajdonban lévő gyűjteménnyel rendelkezik. Ilyen a Honti műhely - galéria, ahol Honti Antal grafikus művész képeit helyezték el.

A Katona József Művelődési Központ részben önálló intézményként működik, és tevékenysége kiterjed az egész városra. Négy kisterme folyamatosan kihasznált, nagyterme időszakosan, amikor a művészeti csoportok ott próbálnak vagy rendezvényt tartanak. Az intézményben 15 civil szervezet működik.

A Városi Könyvtár 320 négyzetméteres alapterületen 35 ezer kötetrel várja olvasóit. Az intézmény célja, hogy - a hagyományokra is építve - modern információs központtá váljon.

Itt található a Kner Nyomdaipari Múzeum, az ország egyetlen ilyen jellegű ipartörténeti gyűjteménye, melyet 1970-ben nyitottak meg, és 1982-ben a nyomda alapításának századik évfordulója alkalmából újjáépítették fel.

A Városi Képtár 1993-ban nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt. A képzőművészet barátai Vidovszky Béla, Corini Margit és Illéssy Péter grafikusművész képeit tekinthetik meg itt. A városban igen népszerű a néptánc és a társastánc.

Európa-szerte is ismert és egyedülálló a Soczkó Elek tulajdonában lévő Motorkerékpár Múzeum, ahol mintegy 180 restaurált jármű látható, az 1885 évtől 1989-ig. A gyűjtemény külön nevezetessége az 1885-ben használt Daimler lovaglókoszi reprodukciója, amelyből az egész világon összesen öt darabot tartanak számon.

A művészet-kedvelők a városi képtárban találkozhatnak a városhoz kötődő alkotók műveivel. Az Endrődi Tájház épületében a korabeli parasztbútorzattal és más tárgyi emlékekkel ismerkedhetnek meg.

A városba a természeti szépségek és látnivalók mellett nagyon sok érdeklődőt és kiállítót vonzanak az évente megrendezésre kerülő gasztronómiai események, a Sajt és Túrófesztivál, a halfőzők versenye és a birkapörkölt főző verseny.

Nyaranta a Körös parti városban az ország BMW motorosai, és a Volkswagen Bogarak szerelmesei találkoznak visszatérő rendszerességgel. Júliusban a hazai és külföldi festőművészek, grafikusok és szobrászok randevúznak a gyomaendrődi művésztáborban.

Mezőberény

Mezőberény az Alföld dél-keleti részén, Békés megye középső részén, a Kettős-Köröstől néhány kilométerre fekszik. A jellegzetes dél-alföldi kisváros közúti közlekedési csomópont a 47-es és a

46-os út találkozásánál. A Budapest-Szolnok-Békéscsaba-Arad vasútvonal egyik állomása. Belterülete 668 ha 6001 m², külterülete 11.184 ha 899 m², lakossága 11.591 fő.

Az 1723-ban történt újraterelítés óta több nemzetiség lakja; szlovákok, németek és magyarok. Sajátos három központú település szerkezete, a XIX-XX. századi parasztpolgári építészete ma is meghatározza a város arculatát. A három népcsoport több évszázados együttélése a népi kultúra jellegzetes helyi változatát hozta létre az építkezésben, lakáskultúrában, díszítőművészetben.

A városban kezdte meg működését a megye első gimnáziuma 1802-ben. 1962 óta van újból középiskola a városban, a Petőfi Sándor Gimnázium, Kollégium és Közétképzési Központ. A gimnáziumban általános és kéttannyelvű (német) osztályok vannak. 2000-ben az Oktatási Minisztérium támogatásával itt indulhatott el Békés megyében az "Arany János" tehetséggondozó program, mely most elsősorban a hátrányos helyzetű (tehetséges) tanulók esélyegyenlőségének javítását szolgálja.

1994-ben önálló alapfokú zeneiskolai képzés is indult, melynek profilja időközben képzőművészeti tagozattal is bővült.

A Városi Könyvtárban felnőtt- és gyermekkönyvtár is működik, negyvenezer kötetes állománnyal. A Petőfi Sándor Művelődési Központ programjaival és az általa fenntartott csoportokkal a város szellemi központja. Működik itt egyebek között népzenei és néptánc együttes, dzsesszbalett, majorett csoport, origami készítő kör, és számtalan egyéb közművelődési tevékenységet felvállaló csoport. A ház - többek között a városhoz kötődő művészek szisztematikus bemutatásra - rendszeres kiállításokat szervez. Korábbi gyűjteményekre alapozva 1992-ben nyílt meg az Orlai Petrics Soma Múzeum, gazdag néprajzi anyaggal, mely ma - másik épületben -, Orlai Petrics Soma Muzeális Gyűjteményként működik.

A kistérség földrajzi középpontjában - Mezőberényben - működik tájház, muzeális gyűjtemény, hagyományápoló csoport, illetve a választások eredményeként megalakultak a kisebbségi önkormányzatok. 1997-ben Berényi Napok néven megújították a korábban háromévente megrendezett Mezőberényi Ipari-Mezőgazdasági Kiállítást. Az eseményt összekötötték a németországi testvérvárosok - Gronau és Münsingen - delegációinak látogatásával, 2000-ben rendezte a város a Mezőberényiek világtalálkozóját.

Bélmegyer

Bélmegyer közúton érhető el . korábban csak Békéscsaba (Békés) és Vésztő felől - 2003-tól Mezőberény felől is. Belterülete 121 ha, külterülete 6.183 ha, lakossága 1.260 fő.

A község 500 férőhelyes kultúrháza és könyvtára 1958-ban épült, ma korlátozott nyitvatartási idővel működik.

Csárdaszállás

Csárdaszállás 1952. január elsejével vált önálló településsé. Mezőberény és Gyomaendrőd között a Békéscsaba-Budapest vasútvonal, illetve a 46-os főútvonal mellett fekszik. Belterülete 98 ha, külterülete 5.319, lakossága 553 fő.

A művelődési házat a - 60-as években négy szövetkezetből egyesült - Csárdaszállási Petőfi Termelőszövetkezet működteti, itt minden második csütörtökön a nyugdíjas klub tagjai találkoznak, illetve minden pénteken diszkót tartanak a fiataloknak. Május elsején majálist, augusztus 20-án falunapot rendeznek.

Hunya

Ez a kisközség Békés-megye egyik legfiatalabb, a lakosság átlagéletkorát tekintve viszont az egyik legidősebb települése. Belterülete 100 ha, külterülete 3. 159 ha, lakossága 829 fő.

22-en dolgoznak ÁMK-ban, amely magába foglalja az általános iskolát, az óvodát, a napközi otthont és konyháját, a művelődési házat és a könyvtárat.

Fiatal település lévén műemlékekkel sem büszkélkedhet Hunya.

Kamut

Kamut Békéscsabától 14 kilométerre fekvő kisközség, a 46-43 számú útról a 46-461 számú útra térve közelíthető meg. Belterülete 106 ha, külterülete 6.048 ha, lakossága 1.269 fő.

A Kamuti Általános Iskolában különböző szakkörök gazdagítják a tanórán kívüli és a délutáni programokat: a legsikeresebb és a legismertebb a több, mint egy évtizedes Kamuti Néptáncgyűttes, mely szép sikereket tudhat magáénak belföldön és külföldön egyaránt. Ma már 70 fölött van az együttes tagjainak száma. Az együttes legképzettebb tagjai 20-25 évesek, az utánpótlást az általános iskolás korosztály biztosítja, s a hagyományoknak megfelelően a község óvodájában kezdődik népi játékok tanulásával. A néptáncoktatás a Békési Zeneiskola kihelyezett tagozataként működik. A működési feltételek javításában segít a kamuti ÁMK, valamint a Kamuti Gyermekéért Alapítvány. Az együttes szakmai, művészeti vezetője Sztankó Károly békéscsabai néptáncoktató.

A község művelődési központja ad otthont a könyvtárnak is, mely közel tizenháromezer kötettel, hanglemezekkel és gazdag folyóirat választékkal áll a lakosság rendelkezésére. Kamuton a Teleház 2002. március 27-én nyílt meg, 2 millió forintos pályázati támogatással. Azóta rendszeres nyitva tartással működik, teljesíti a Teleház-Szövetség által meghatározott Teleházminimum követelményt és emellett sok új, sajátos szolgáltatással áll a lakosság rendelkezésére, sőt érzékenyen reagál a jelzésekre, igényekre. 10 számítógép, fax, fénymásoló, internet, e-mail áll a lakosság szolgálatában. Az általános iskolások informatikaoktatását is a Teleházban oldják meg. A "ház" együttműködik a békési Munkaügyi Kirendeltséggel, s tanfolyamokat is szerveznek (nyelvoktatás, ECDL-tanfolyamok). Rendelkezésre áll itt a távmunka végzéséhez szükséges teljes infrastruktúra. A működési költségekhez a helyi önkormányzat jelentősen hozzájárul.

Köröstarcsa

Köröstarcsa régi magyar falu, a megye középső részén, a Kettős-Körös bal partján, a 47-es főútvonal mellett fekszik. Belterülete 229 ha, külterülete 6.152 ha, lakossága 3.000 fő.

A kultúrház 1950-ben létesült. A művelődési ház keretein belül három klub és egy amatőr művészeti csoport tevékenykedik rendszeresen. A közművelődési könyvtár 18.600 kötettel és zenei részleggel várja az érdeklődők valamennyi korosztályát. A településen az elmúlt évtizedek dinamikus fejlődését bizonyítja az infrastruktúra látványos kiépülése. Köröstarcsán a fiatalok kezdeményezésére első alkalommal 1992-ben rendezték meg a Megyei Amatőr

Művészeti Fesztivált (MAMF). A rendezvény gasztronómiai eseménye a Hal Napok, ahol a Körös menti települések halászlé- és halétel főző versenye színesíti a programot. Azóta az érdeklődők, a résztvevők egyre nagyobb táborát vonzza, mára a Dél-Alföld egyik kiemelkedő nyári programjává vált. Köröstarcsa rendezte meg 1998-ban a X. Nemzetközi Faluképvédelmi és Falukép felújítási Napokat. A község ennek megrendezését a településszerkezet és -karakter megőrzésével, a településközpont rekonstrukciójával, illetve a hagyományok őrzésével és a faluban tapasztalható sokszínű kulturális élettel érdemelte ki. A nagyszabású rendezvény idejére a községben azokat a középületeket felújították, amelyek múlt századi építészeti stílusokat képviselnek, továbbá a Kettős-Körösön hajókikötőt is építettek, mely több, mint 100 hajó befogadására alkalmas. Hogy a település valóban komolyan odafigyel hagyományaira, bizonyítja, hogy a millecentenáriumi évében, 1996-ban az önkormányzat kiadta Végh Judit helybeli néprajz-szakos pedagógus Köröstarcsai vászonszövés című füzetét. A településen erős a civil szféra. A "Köröstarcsáért" Barátok Egyesülete 1999-ben alakult meg, tagjai a község szépítését, a hagyományok ápolását, a település történetének feltárását tűzték ki céljukul. Tevékenységük kiterjed a falusi turizmus fellendítésére is.

Murony

Muronyt északon Mezőberény, nyugaton Kamut, délen Mezőmegyer, keleten pedig Békés határolja. A település a Békéscsaba-Szolnok vasútvonal mellett fekszik, így vasúttal könnyen megközelíthető. Békéscsabától 12 kilométerre található. Belterülete 100 ha, külterülete 3.468 ha, lakossága 1.502 fő. A művelődési házban kapott otthont a községi könyvtár is, mely több, mint 8.000

könyvel várja a látogatókat. Mozi évekkel ezelőtt még működött a településen, azonban az üzemeltető a veszteségesre hivatkozva bezárta.

Tarhos

Tarhos Békés várostól 8 kilométerre északkeletre esik, területén folyik át a Gyepes-csatorna. Belterülete 109 ha, külterülete 5.636 ha, lakossága 1.001 fő.

1946. szeptember 1-jén alapították az akkor a Békés nagyközséghez tartozó tarhosi Weinckheim-kastélyban a Békési Országos Állami Ének és Zenelíceum és Tanítóképzőt, s a vele kapcsolatos ének és zenei gyakorló általános iskolát. Az iskola ugyan csak 1954-ig működött, rövid fennállása alatt mégis országos hírnévre tett szert. Növendékei közül sok zeneszerző, közművelődési szakember és ének-zene tanár került ki. Zenepavilonját 1953. május 1-jén Kodály Zoltán avatta fel. 1946-ban a volt grófi kastélyban énekiskola nyílt. Ez az iskola, mely később hatalmas zeneépülettel bentlakásos zenegimnáziummá és zeneművészeti szakiskolává fejlődött, Tarhos nevét országos hírűvé tette, s napjainkra már - köszönhetően a Békés-tarhosi Zenei Napoknak - határainkon túl is ismert. A Békés-tarhosi Zenei Napokat 1976 óta rendezik meg, s a magyarságműveltség-zeneiség hármasságában működik. Az akkor 1-2 hangversennyel indult esemény mára egyhónapos zenei eseménnyé nőtte ki magát. A rendezvényt hangversenyek, kurzusok (pl.: "Szép Magyar Beszéd" kurzus) és egyéb kulturális programok, irodalmi rendezvények, képzőművészeti kiállítások egymásra épülő rendszere adja. A Weinckheim-kastély parkjában álló zenepavilon a Békés-tarhosi Zenei Napok fő helyszíne.

A településen - a művelődési ház mellett - több mint 11 ezer kötetes könyvtár működik.

